

**T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**EVLİ KADINLARIN, AİLE İÇİ ŞİDDETE YÖNELİK
TUTUMLARI VE EVLİLİK UYUMLARININ
BELİRLENMESİ**

**Tezi Hazırlayan
Fatma SEZER**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğretim Üyesi Ayşegül ÖZCAN**

**Hemşirelik Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Eylül 2018
NEVŞEHİR**

**T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**EVLİ KADINLARIN, AİLE İÇİ ŞİDDETE YÖNELİK
TUTUMLARI VE EVLİLİK UYUMLARININ
BELİRLENMESİ**

**Tezi Hazırlayan
Fatma SEZER**

**Tez Danışmanları
Dr. Öğretim Üyesi Ayşegül ÖZCAN
Dr. Öğretim Üyesi Nalan GÖRDELES BEŞER**

**Hemşirelik Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Eylül 2018
NEVŞEHİR**

TEZ BİLDİRİM SAYFASI

Tez yazım kurallarına uygun olarak bu çalışmada yer alan bütün bilgilerin bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu ve bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Fatma SEZER

KABUL ONAY SAYFASI

Dr. Öğretim Üyesi Ayşegül ÖZCAN danışmanlığında Fatma SEZER tarafından hazırlanan " Evli Kadınların, Aile İçi Şiddete Yönelik Tutumları ve Evlilik Uyumlarının Belirlenmesi " başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

11/09/2018

JÜRİ

Başkan : Prof. Dr. Nimet KARATAŞ

Üye : Doç. Dr. Handan ZİNCİR

Üye : Dr. Öğretim Üyesi Ayşegül ÖZCAN

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 19/09/2018 tarih ve 38-312... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Sahlan ÖZTÜRK
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans öğrenimim ve tez çalışma süresince tüm bilgilerini benimle paylaşmaktan kaçınmayan, her türlü konuda ilgisini ve desteğini benden esirgemeyen, zorlandığım zamanlar da benden umudunu kesmeyen ve her daim beni motive eden değerli tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Ayşegül ÖZCAN'a

Yine bu süreçte bende emeğini esirgemeyen çok değerli Sayın Hocam Prof. Dr. Nimet KARATAŞ'a

Yüksek lisans eğitimim boyunca beni motive eden, samimiyetiyle ve güler yüzüyle danışmaktan zevk aldığım değerli hocalarım, Öğr. Gör. Dr. Kamuran ÖZDİL ve Arş. Gör. Dr. Şenay ŞERMET KAYA'ya

İstatistik konusunda yardımını esirgemeyen özellikle Ömer KAPLAN'a, bu süreçte benden desteğini esirgemeyen İsmail BAYKAL, Gamze Gülsüm KILIÇLI, Sevgi ÇELİKER, Kudret KAÇAN, Mubina İPEK, Başak SÖNMEZ ve Murat İPEK'e

Araştırma için desteğini esirgemeyen Acıgöl ve Hacıbektaş Kaymakamlıklarına ve araştırmaya katılmayı kabul edip, katkıda bulunan tüm kadınlara

Beni bugünlere getiren anneme, babama aynı zamanda, bu süreçte benden sevgilerini, ilgilerini ve şefkatlerini esirgemeyen Kübra SEZER ve Busenur SEZER'e teşekkür ediyorum.

EVLİ KADINLARIN, AİLE İÇİ ŞİDDETE YÖNELİK TUTUMLARI VE EVLİLİK UYUMLARININ BELİRLENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Fatma SEZER

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eylül 2018

ÖZET

Amaç:

Evli kadınların aile içi kadına şiddete yönelik tutumları ve evlilik uyumları belirlenmesi amacıyla olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma evli kadınların aile içi kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları ve evlilik uyumları belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı ve karşılaştırmalı olarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Acıgöl ve Hacıbektaş ilçe merkezlerinde yaşayan 15 yaş üstü 323 evli kadın oluşturmaktadır. Kadınlara kartopu yöntemiyle ulaşıp, tanıtıcı özelliklerini içeren 23 soruluk bir anket formu, ‘Evlilik Uyumu Ölçeği’, ‘Kadınların, Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumları Ölçeği’ kullanılarak veriler toplanmıştır. Çalışmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla SPSS (Statistical Package for Social Sciences) version 22.0 kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler için Ki-Kare, Bağımsız Örneklem T Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Korelasyon ve Regresyon testleri kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmada kadınların %18.5’i şiddet görmekte; Acıgöl’de kadınların evlilik uyum ölçeği puanı 40.69 ± 10.11 iken, Hacıbektaş’ta ise 45.38 ± 10.93 ’dür. Acıgöl şiddet tutum, Acıgöl’de kadınların şiddete ilişkin tutum ölçeği genel puanı 49.17 ± 11.99 , Hacıbektaş’da ise 32.42 ± 9.48 ’dir. Yapılan regresyon ve korelasyon analizleri

sonuçlarına göre, kadınların tamamında kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği puanı arttıkça (geleneksellik arttıkça) evlilik uyumu ölçeği puanı azalmakta, evlilik uyumunda meydana gelen değişikliklerin %2,5'i (Düz. $R^2=0,025$) bağımsız değişkenler olan ekonomik şiddet, duygusal/psikolojik/cinsel şiddet, meşrulaştırıcı mitler ve neden açıklayıcı mitler tarafından açıklanmaktadır. Kadınlarda şiddet görme durumu evlilik uyumunu %16.6 oranında etkilemekte ve ekonomik şiddet evlilik uyumunu etkileyen en önemli ve tek değişkendir.

Sonuç ve Öneriler

İki ilçe arasında tanımlayıcı özellikler arasında farklılıklar varken kadına yönelik şiddet Acıgöl'de Hacıbektaş'a oranla daha fazla görülmektedir. Aynı zamanda Hacıbektaş' da yaşayan kadınların evlilik uyumu Acıgöl'e oranla daha yüksektir. Her iki ilçede de şiddete ilişkin tutum puanları geleneksellikten uzaklaşırken; Hacıbektaş'da bu oran Acıgöl'e göre daha fazladır. Şiddet gören kadınlarda evlilik uyumunun daha düşük olduğu anlaşılmıştır. Kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği puanı arttıkça (geleneksellik arttıkça) evlilik uyumu azalmaktadır. Bu doğrultuda toplumda şiddetin önlenmesine yönelik sağlığı geliştirme politikaları oluşturulmalı, kadınların eğitim olanakları artırılıp şiddete ilişkin davranış ve tutum değişikliği sağlanmalı ve evlilik uyumunu yükseltmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet, Evlilik Uyumu ve Şiddete Yönelik Tutum

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Ayşegül ÖZCAN

THE ATTITUDES OF MARRIED WOMEN AND FAMILY TENDENCIES AND MARRIAGE ADAPTATIONS

(Master Thesis)

Fatma SEZER

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ UNIVERSITY INSTITUTE OF SCIENCE
AND TECHNOLOGY

(2018 September)

SUMMARY

Goal:

This study was conducted to determine the attitudes of married women to violence against women and marital harmony.

Materials and Methods:

The research was carried out in a descriptive and comparative manner in order to determine married women's attitudes towards violence against women and marital adjustment. The sample of the study consisted of 323 married women over 15 years of age living in districts of Acıgöl and Hacıbektaş. Data were collected using a 23-question questionnaire including the introductory features of the women ('Marriage Compliance Scale' 'Women's Attitudes Towards Violence Against Women Scale'). SPSS (Statistical Package for Social Sciences) version 22.0 was used to evaluate the data obtained from the study. Chi-Square, Independent Sample T Test, One-Way Variance Analysis (ANOVA), Correlation and Regression tests were used for the data obtained in the study.

Results:

In the study, 18.5% of the women are subjected to violence; In Acıgöl, the women's marital adjustment scale was 40.69 ± 10.11 , whereas in Hacıbektaş, it was 45.38 ± 10.93 . Acıgöl violence attitude, the general attitude of the women's attitude towards

violence in Acıgöl is 49.17 ± 11.99 and 32.42 ± 9.48 in Hacібektaş. According to the results of the regression and correlation analysis, the scale of marriage adjustment scale decreases as the attitude scale of the women towards the violence increases (as the traditionalness increases), and 2.5% of the changes in the marital adjustment (Plain. $R^2 = 0.025$) are the independent variables. violence, emotional / psychological / sexual violence, legitimizing myths, and why explanatory myths. Violence in women affects marital adjustment by 16.6% and economic violence is the single most important variable affecting marital adjustment.

Conclusion and Suggestions:

While there are differences between the descriptive characteristics of the two districts, violence against women is more common in Acıgöl than Hacібektaş. At the same time, the marital adjustment of women living in Hacібektaş is higher than in Acıgöl. In both districts, the attitude points related to violence were removed from traditionalism. In Hacібektaş, this rate is higher than in Acıgöl. It was understood that marital adjustment was lower in women who were subjected to violence. As the scale of attitude towards violence against women increases (as the tradition increases), the marital adjustment decreases. In this context, health promotion policies should be established in order to prevent violence in the society, education opportunities of women should be increased and violent behavior and attitude changes should be made and studies should be carried out to increase the marital adjustment.

Keywords: Violence, Violence Against Women, Marital Adjustment and Attitudes Toward Violence

Thesis Advisor: Dr. Faculty Member Ayşegül ÖZCAN

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİM SAYFASI	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZET	iii
SUMMARY	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	ix

1.BÖLÜM

GİRİŞ	1
--------------------	----------

2. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER	4
2.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet	4
2.1.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Tanımı	4
2.1.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Türleri.....	5
2.1.2.2. Kadına Yönelik Aile İçi Sözel Şiddet	5
2.1.2.3. Kadına Yönelik Aile İçi Psikolojik Şiddet.....	5
2.1.2.4. Kadına Yönelik Aile İçi Cinsel Şiddet.....	5
2.1.2.5. Kadına Yönelik Aile İçi Ekonomik Şiddet	6
2.1.3. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri	6
2.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Yaygınlığı.....	7
2.2.1. Dünyada Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet.....	7
2.2.2. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet	7
2.3. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Sonuçları.....	8
2.4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Tutumlar	8
2.6. Evlilik Uyumuna İlişkin Ülkemizde Yapılan Çalışmalar	9
2.7. Evlilik Uyumuna İlişkin Yurt dışında Yapılan Çalışmalar	10
2.8. Evlilik Uyumunu ve Şiddete Yönelik Tutumda Hemşirelik Yaklaşımı.....	11

3. BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM	12
3.1. Araştırmanın Türü.....	12

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri.....	12
3.3. Araştırmanın Evreni.....	13
3.4. Araştırmanın Örneklemi.....	13
3.5. Araştırmaya Dahil Edilme Ölçütleri.....	14
3.6. Verilerin Toplama Araçları.....	14
3.6.1. Tanıtıcı Bilgi Formu.....	14
3.6.2. Evlilik Uyumu Ölçeği.....	14
3.6.3. Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği.....	15
3.7. Ön Uygulama.....	16
3.8. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması.....	16
3.9. Araştırmanın Değişkenleri.....	16
3.10. Verilerin Değerlendirilmesi.....	17
3.11. Etik Boyut.....	17
4. BÖLÜM	
BULGULAR.....	18
5. BÖLÜM	
TARTIŞMA.....	42
6. BÖLÜM	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	46
7. KAYNAKLAR.....	47
EKLER.....	55
ÖZGEÇMİŞ.....	61

TABLULAR LİSTESİ

4. 1. Kadınların Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular	19
Tablo 4.1.1. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	19
Tablo 4.1.2. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Evlilik Özelliklerine Göre Dağılımı	19
Tablo 4.1.3 Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Eşleri İle İletişim Sorunu Yaşama Durumuna Göre Dağılımı.....	21
Tablo 4.1.4. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Ev Yaşantısıyla İlgili Kararlarına Göre Dağılımı	19
4. 2. Kadınların Şiddette Yaşama Durumlarına İlişkin Bulgular	19
Tablo 4.2.1. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Şiddete İlişkin Özelliklerine Göre Dağılımı	23
4.1. Kadınların Evlilik Uyum Ölçeği ve Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular	33
Tablo 4.3.1. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Evlilik Uyum Ölçeği Puanlarının Dağılımı.....	Error! Bookmark not defined.
Tablo 4.3.2. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Genel ve Alt Grupları Puanlarının Dağılımı.....	34
Tablo 4.3.3. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Şiddet Görme Durumları ve Evlilik Uyum Ölçeği Puanlarının Dağılımı.....	35
Tablo 4.3.4. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Şiddet Görme Durumları ve Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarının Dağılımı	35
Tablo 4.3.5. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Evlilik Uyum Ölçeği Puanlarının Dağılımı.....	37
Tablo 4.3.6. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Evlilik Özelliklerine Göre Evlilik Uyum Ölçeği Puanlarının Dağılımı.....	39

Tablo 4.3.7. Acıgöl ve Hacıbektaş'da Yaşayan Kadınların Ev Yaşantısıyla İlgili Kararlar Göre Evlilik Uyum Ölçeği Puanlarının Dağılımı	41
Tablo 4.3.8. Acıgöl ve Hacıbektaş'da Yaşayan Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarının Dağılımı	43
Tablo 4.3.9. Acıgöl ve Hacıbektaş'da Yaşayan Kadınların Evlilik Özelliklerine Göre Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Puanları Farklılıklarının İncelenmesi	45
Tablo 4.3.10. Acıgöl ve Hacıbektaş'da Yaşayan Kadınların Ev Yaşantısıyla İlgili Kararlar Göre Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarının Dağılımı	47
Tablo 4.3.11. Acıgöl ve Hacıbektaş'da Yaşayan Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Alt Ölçekler ve Genel Ölçek Puanları ile Evlilik Uyum Ölçeği Puanları Arasındaki Korelasyon Analizi	49
Tablo 4.3.12. Acıgöl ve Hacıbektaş'da Yaşayan Kadınların Şiddet Görme Durumunun Evlilik Uyumuna Etkisi.....	50
Tablo 4.3.13. Acıgöl ve Hacıbektaş'da Yaşayan Kadınların Şiddet Tutumu Ölçeğinin Alt Boyutlarının Evlilik Uyumuna Etkisi.....	51

1.BÖLÜM

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet, kadının beden ve ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyen toplumsal bir sorundur [1,2]. Dünyada kadınların %30'u eşi ya da partneri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır. [3,4,5]. Babu ve Kar (2009) tarafından Doğu Hindistan'da yapılan araştırmada; % 16 fiziksel, % 52 psikolojik, % 25'i ise cinsel şiddete maruz kalmış ve % 56'sı bu şiddet türlerinden en az birini yaşamıştır. Ülkemizde ise kadınların; %44'ü duygusal, %36'sı fiziksel %12'si cinsel ve %30'u ekonomik şiddet görmektedir. [6, 7, 8]. Yapılan bir diğer çalışmada ise evlilik boyunca en az bir kez aile içi fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranı %38.2 olarak bulunmuştur [9].

Aile içinde yaşanan şiddetin sosyolojik açıdan en önemli nedeni, kadının aile içindeki güçsüzlüğü ve zayıflığıdır [10]. Geleneksel yönü ağır basan toplumlarda, erkeğin kadını dövmesi erkeğe tanınan bir hak ve genellikle şiddet kabul edilir aynı zamanda evlilikte yaşanabilecek bir olgu olarak görülmektedir. Yapılan birçok çalışmada kadınlar “hatalı bir davranışım olursa kocam beni cezalandırma hakkına sahiptir” veya “hatalıysam kimse beni savunmaz ama hatam yoksa beni savunurlar” ya da “büyük bir hata varsa, kocanın karısını dövme hakkı vardır” şeklinde cevaplar vermişlerdir [8,11, 12, 13]. Schuler ve Islam'ın (2008) Bangladesh'in kırsal bir bölgesinde yaptıkları çalışmalarının sonuçlarına göre bir grup kadın maruz kaldıkları şiddetin sorumlusu olarak kendilerini gördüklerini ifade etmiştir. Bir diğer grup ise hataları olsa dahi yine de kendilerine şiddet uygulanmasının doğru olmadığını ifade etmiştir [14]. Türkiye'de kadınların şiddete yönelik tutumlarına ilişkin yürütülen bir çalışmanın neticesinde kadınların %49,3'ünün kadının erkeğiyle tartışmaması gerektiğine, %14,2'sinin bazı durumlarda erkeğin eşini dövebileceğine, %47,4'ünün kadının davranışından erkeğin sorumlu olduğuna ve %30,5'inin ise kadın istemese de eşinin istemesi durumunda onunla cinsel ilişkiye girmesi gerektiğine inandıkları kaydedilmiştir [15].

Kadının yaşadığı şiddet, aile içi etkileşimi olumsuz yönde etkilemekte, eşler arasında uyumsuzluklara da yol açabilmektedir [15].Stith ve ark. (2008)'inin çalışmasında evlilik doyumu ve şiddet arasında negatif yönde bir ilişki vardır. Eşi tarafından şiddet gören ve

karşılıklı olarak şiddet gördüklerini ifade eden çiftlerin evlilik doyumlarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmış ve literatür incelendiğinde evlilik uyumu ve şiddet olgusunun ilişkisinin incelendiği çalışmaların az olduğu görülmüştür [13,17]. Tezer tarafından yapılan çalışmada evli çiftler arasındaki çatışmaların ne derece sık yaşandığı ve meydana getirdiği gerginlik seviyesinin eşlerin evliliklerindeki ilişkilerinde oluşan genel doyumla ilgili olduğu ve diğer yandan eşitlikçi ve çağdaş evliliklerde genel doyumun daha iyi düzeylerde olduğu görülmüştür [18]. Yaşanılan çatışmalar ve çözümlenemeyen sorunlar eşler arasında uyumsuzluklara yol açarken, uyum ve dayanışmanın olmadığı ailelerde çözümler başlar ve boşanmalarla sonuçlanabilir. Evliliğin sürdürülebilirliğini sağlayan en önemli faktörlerden birisi evliliğin uyumudur [19]. Özellikle günümüzde sanayileşme ve gelişen teknoloji evliliğin yapısı üzerinde değişimler olmaktadır. Ülkemizde ve dünyada son da son 30 yılda boşanma oranlarında artış bulunmaktadır [20]. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 2015 yılında evlenen çiftlerin sayısı bir önceki yıla göre %0,1 azalırken, boşanan çiftlerin sayısı %4,5 oranında artmıştır [21]. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre Nevşehir’de 2015-2017 yılları arasında, 15 yaş üstü boşanan kadın sayısı 1516’dır [22]. Değişen toplumda yaşamı sürdürmek ve uyum sağlamak açısından evliliğin yapısının anlaşılmasının ve iyi bir şekilde değerlendirilmesinin önemini arttırmaktadır [23].

Birey, aile ve toplumun sağlığını yükseltmek, fiziki ve sosyal çevreyi olumlu hale getirmek, toplumu hastalık ve sakatlıklardan korumak için çalışan halk sağlığı hemşireleri, yaptıkları ev ziyaretleri ile aileye öncelikli ulaşan sağlık profesyonelleridir. Ev ziyaretleri ailenin iletişim /etkileşim biçimini gözlemlemek için iyi bir fırsattır. Ev ziyaretleri yoluyla, evlilik uyumu ve kadına yönelik şiddete ilişkin tutum olgusunun varlığının ve temel nedenlerini saptayıp, konu ile ilgili toplumu bilgilendirmesi, bireyleri duyarlı hale getirmesi ve evliliklerde savunuculuk, danışmanlık, eğitim ve bakım rolleri ile kadının, ailenin ve toplumun sağlığının korunması ve iyileştirilmesi gerektiğinde rehabilitasyonu sağlama işlevleri ile sağlıklı aile yapısının oluşumun sağlamalıdır [24].

Türkiye gibi gelişmekte olan ve geleneksel pek çok niteliği barındıran toplumlarda kadına yönelik şiddet olgusunun nasıl ortaya çıktığı ve çok sık görülen şiddete hangi olguların sebep olduğu saptanması büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma evli

kadınların, kadına yönelik şiddete yönelik tutumları ve evlilik uyumlarının belirlenmesi amacı ile yapılmıştır.

2. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

2.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet

2.1.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Tanımı

Dünya Sağlık Örgütü şiddeti, “Kendine, bir başkasına, bir gruba veya bir topluluğa karşı, bilerek/ kasıtlı olarak uygulanan; tehdit biçiminde veya yaşama geçirilmiş olan; yaralanma, ölüm, psikolojik hasar, gelişme bozukluğu veya yoksunlukla sonuçlanan veya sonuçlanması olasılığı yüksek olan; fiziksel şiddet veya güç kullanımı” biçiminde tanımlamaktadır [24]. Dünyada kültür farkı, sınıf ayrımı, eğitim ve gelir düzeyi gözetmeksizin her dört aileden birinde yaşanan aile içi şiddet; aile bireylerinden birinin, diğer bireye yönelik fiziksel, psikolojik, sosyal, cinsel ve ekonomik yönden zarar veren, yaralanmasına, baskı altına alınmasına, kişinin özgürlüğün kendi isteği doğrultusunda engellenmesine sebep olan, her türlü davranıştır [17, 26, 27, 28, 29].

Birleşmiş Milletler Bildirgesi’nde şiddetin en yaygın biçimlerinden olan kadına yönelik şiddeti “*ister kamusal isterse özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel ya da psikolojik olarak acı veya ıstırap veren ya da verebilecek olan cinsiyete dayalı bir eylem, uygulama ya da bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma*” şeklinde tanımlanmaktadır [30].

Kadın ölüm ve sakatlanma sebeplerinden, kaza ve kansere bağlı ölüm ve sakatlanma oranlarının da üzerinde olan ailede kadına şiddet uzun yıllar, aileyi ilgilendiren ve mahrem bir konu olarak değerlendirilenken artık “insan hakları ihlali”dir.. Türkiye’de 2008 yılına oranla şiddette iki katı artış olmuştur. 2008 yılında, 48 .264, 2011’de ise 80.398 aile içi ve kadına yönelik şiddet olayı yaşanmıştır. Yaygın olma, beden ve ruh sağlığını ciddi biçimde tehdit etmesinin yanı sıra, kadının ölümüne kadar varabilen sonuçları nedeni ile önemli toplumsal sorunlardan birisidir [31, 32].

2.1.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Türleri

Şiddet hem çok yönlü hem de farklı biçimde karşımıza çıkmaktadır. Fiziksel, sözel, duygusal/psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet olarak sınıflandırılmaktadır [33,34,35].

2.1.2.1. Kadına Yönelik Aile İçi Fiziksel Şiddet

En yaygın yaşanan şiddet türü olan fiziksel şiddet; tokat, tekmeleme, yumruklama, hırpalama, boğaz sıkma, saçını çekme, kesici aletlerle yaralama, sakat bırakma, sağlıksız koşullarda yaşamasına sebep olma, sağlık hizmetlerine ulaşımını engelleyip bedensel zarar görmesine sebep olmak gibi eylemleri kapsayan davranışlar şeklinde tanımlanmaktadır [36, 37, 38,39] .

2.1.2.2. Kadına Yönelik Aile İçi Sözel Şiddet

En sık yaşanan şiddet olan “sözel şiddette”, her türlü hakaret ve aşağılamak için kullanılan sözler (küfür, aşağılama, görüntüsü ile dalga geçme, bağırma) kastedilir. Bu hakaretler her yerde kadına yöneltiler. Neden ne olursa olsun, kadına yapılan bu davranış öz benliğinde yaralanmalara sebep olur[40,41] .

2.1.2.3. Kadına Yönelik Aile İçi Psikolojik Şiddet

Psikolojik şiddet içeren eylemler; sesini yükseltmek, küfretmek, cesaretini kırmak, tehditkâr davranmak, hakaret içerikli küçük düşürücü cümleler kullanmak, aile, akraba, arkadaş ve benzeri kişilerle görüştürmemek, kendi çocuklarından mahrum bırakmak, kıskançlık gibi bahanelerle daima gözetim altında tutmak, başka kişiler ile kıyas yapmak, nasıl giyinmesi gerektiği, kimlerle görüşmesi gerektiği hususlarında baskı kurmak, kendini geliştirmesine engel teşkil etmek gibi eylemlerdir [42, 43, 44, 45, 46].

2.1.2.4. Kadına Yönelik Aile İçi Cinsel Şiddet

Cinsel şiddet içeren eylemler; Şahsı istemediği yerde, zamanda, istemedikleri tarzda, başka şahıslarla ilişkiye zorlamak, çocuk yapmaya, onu dünyaya getirmeye veya getirmemeye zorlamak, kürtaja, ensest ilişkiye, fuhşa zorlamak, zorla evlilik yaptırmak, telefonla, mektupla, sosyal medya kanalıyla veya doğrudan cinsel içerikli, rahatsızlık duyulabilecekleri eylemlerdir [47,48, 49].

2.1.2.5. Kadına Yönelik Aile İçi Ekonomik Şiddet

Ekonomik şiddet içeren eylemler; kadına para vermemek ya da yetersiz para vermek, ailenin birikimleri ya da harcamaları hususlarında bilgi vermemek, şahsi mallarına ve diğer gelirlerine el koymak, ekonomik özgürlüğünü kazanacağı her hangi bir işte çalışmasına müsaade etmemek ve ya istemediği halde zorla çalıştırmak, çalışıyorsa da iş hayatını olumsuz etkileyecek eylemlerdir [47, 50, 51].

2.1.3. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri

Şiddetin ortaya çıkışı konusunda bir fikir birliği olmamakla birlikte, farklı nedenlerden ortaya çıktığı düşünülen bir olgudur. bilim dalları farklı açıklamalar ile şiddet olgusunu açıklamaya çalışmaktadır. Sağlık bilimi, şiddeti bir sağlık sorunu olarak 1980'lerde görmeye başlamıştır Kadınlar şiddeti genelde eşleri, babaları ve erkek kardeşleri gibi tanıdıkları kişiler tarafından görmekte ve özellikle şiddet uygulayanların erkekler olduğu ve onların ortak özellikleri olarak genel anlamda genç ve düşük gelire sahip oldukları göze çarpmaktadır. Bir erkeğin çocukluk ve ergenlik döneminde yoksulluk, okul başarısının düşük olması eşine fiziksel şiddet uygulaması açısından önemli olduğu bazı araştırmalar tarafından önemli bulunmuştur. Şiddetin ailede yaşanması bireysel faktörlerin başında gelmektedir. Bu durum erkeğin şiddete başvurmasında önemli etkenlerdendir. Aile içinde şiddet tanık olmuş eşe sahip kadınların eşlerinden şiddet görme sıklıklarının şiddete maruz kalmayanlardan daha yüksektir. Kadının eşinden şiddet görmesi, diğer şartlar değişse bile erkeğin alkol kullanması şiddet konusunda önemli bir etkidir. Birçok araştırmacıya göre alkol bireyin engellenmelerini ortadan kaldırıp, muhakeme gücünü azaltıp ve sonucunda bireyin karar verme yeteneğini bozmaktadır. Kadının şiddet görme riskini arttıran nedenler arasında ağır alkol kullanımı vardır. Duygusal açıdan daha bağımlı, güvensiz, benlik sayısı düşük, dürtü kontrolü konusunda kişilerin genellikle eşlerini istismar eden erkekler olduğu saptanmıştır. Şiddet uygulayanlar, uygulamayanlara göre, daha fazla öfkelenen, düşmanlık duygusuna hakim, saldırgan kişilerdir. Ancak tüm şiddete başvuran erkeklerde bu tür bozuklukların bulunduğunu söylemek mümkün değildir [46, 52, 53, 54, 55].

2.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Yaygınlığı

2.2.1. Dünyada Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet

Dünyada yaygın olarak görülen varlığını sürdüren şiddet önemli bir sorundur. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2005 yılında 10 farklı ülkede 24.000 kadının katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmanın sonuçlarına göre fiziksel ve cinsel şiddetten birine maruz kalan kadınların oranı %30-56 olarak kaydedilmiştir [37]. 2013 yılında ise Dünya Sağlık Örgütü tarafından yayımlanan rapora göre: Kadınların dünya çapında partnerinin fiziksel ve/veya cinsel şiddetine ya da partneri olmayan herhangi bir kişinin şiddetine maruz kalma oranı %35'tir. Bazı ülke araştırmalarına göre de kadınların %70'i partnerlerinden fiziksel ve/veya cinsel şiddet görmektedir. Dünyada yapılan araştırmalara göre kadın cinayetlerinin %38'i kadınların eşi ya da birlikte yaşadığı kişi tarafından işlenmektedir. Fiziksel veya cinsel şiddet gören kadınlar birçok sağlık problemi yaşamaktadır. Kürtaj olma ve depresyona girme oranı şiddet gören kadınlarda, görmeyen kadınlara oranla neredeyse iki katıdır. Kadınların üçte birinden fazlasının evlenme yaşı 15'den küçüktür. Fakir ailedeki kız çocuklarının erken evlenme olasılığı, varlıklı ailedeki akranlarıyla kıyaslanınca 2,5 kat fazladır [56].

2014 yılında, 28 Avrupa Birliği üyesi ülkede yapılan araştırma sonuçlarına göre: Üç kadından birinin 15 yaşından beri fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kaldığını, son 12 ayda ise bu oranın %8 olduğunu, Kadınların yaygın bir şekilde çeşitli istismarlara uğradığını fakat bunların çok azının kayıtlara geçtiğini, Rapor edilenlerin sadece %14'ünün aile içi şiddet vakaları olduğunu, %13'ünün ise diğer şiddet vakarı olduğunu, Şiddetin yer aldığı ilişkiyi sonlandıran kadınların risk altında olmaya devam ettiğini, Şimdiki ve ya eski eş/hayat arkadaşından psikolojik şiddet gören kadınların her beş kadından ikisi (%43) olduğunu, 15 yaşından önce cinsel istismara maruz kalma oranının yaklaşık %12 olduğunu, Şiddetine maruz kalan kadınların %42'sinin hamile iken de şiddet gördüğünü göstermiştir [57].

2.2.2. Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet

Altınay ve Arat'ın (2007) araştırmasına göre; eşinden en az bir kez fiziksel şiddet gören kadınların oranı Türkiye'de %35, Doğu da ise %40'tır. Kadınlardan en az bir kez

“cinsel ilişkiye zorlanma” oranı %14’dür [58]. Ülkemizde 2014 ve 2008 yılında yapılan bir çalışma, karşılaştırıldığında kadınların maruz kaldıkları şiddet oranının önemli ölçüde değişmediği görülmektedir. Yaklaşık altı yıllık zamanda, duygusal istismara maruz kalan kadınlarının oranı hiç değişmemiş, fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalmış kadınların oranı ise sırasıyla %39’dan 36’ya ve %15’ten %12’ye değişmiştir. Fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalan kadınların oranı ise sırasıyla %42 ve %38’dir. Bölgelere göre fiziksel ve/veya cinsel şiddetin düzeyi farklılaşmaktadır. 2008 araştırmasında bölgeler arasındaki fiziksel ve/veya cinsel şiddet yaygınlığı Batı Marmara’da %26, Kuzeydoğu Anadolu da ise %57’dir. 2014 araştırmasında ise bölgesel farklılık %29 ile Doğu Karadeniz, %45 ile Batı ve Orta Anadolu bölgelerindedir [47].

2.3. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Sonuçları

Kadına yönelik şiddetin sağlık sonuçları şu şekildedir: Karın, göğüs kafesi ve genital organ yaralanmaları, akut batın sendromu, çürük, ezik ve sert cisimlerin oluşturduğu izler, kafa travmaları, kronik ağrı sendromu, özürülük, kırıklar, sindirim sistemi bozuklukları, yırtık ve kesikler, göz içi yaralanmaları, fiziksel işlevsellikte azalma vb. Alkol ve madde kötüye kullanımı, depresyon ve anksiyete, yeme ve uyku bozuklukları, utanç ve suçluluk duyguları, fobiler ve panik bozuklukları, fiziksel inaktivite, azalmış benlik saygısı, posttravmatik stress bozukluğu, psikosomatik bozukluklar, sigara içme, intihar ve kendine zarar verme davranışı, güvenli olmayan cinsel davranışlar. Jinekolojik bozukluklar, infertilite, pelvik inflamatuvar hastalık, gebelik komplikasyonları/düşükler/erken doğumlar, cinsel işlevlerde bozukluklar, cinsel yolla bulaşan hastalıklar HIV/AIDS, sağlıksız düşükler, istenmeyen gebelikler, AIDS’e bağlı ölümler, anne ölümleri, cinayet, intihar [41, 52, 59, 60, 61, 62].

2.4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Tutumlar

Türkiye’de şiddet mağdurların en çok dile getirdiği neden olarak “Eş/partnerin ailesi ile yaşanan sıkıntılar” olduğu belirtilmiştir (%33). Bunu %28 ile erkekle alakalı nedenler ve %27 ile ekonomik nedenler takip etmektedir. Son olarak, kadınların %24’ü ise şiddetin nedeni olarak kadınla ilgili nedenlerden (itaatsizlik, kıskançlık, cinsel ilişkiyi reddetme, boşanmayı/ayrılmayı isteme, zorla evlilik yapma, ev işlerini göz ardı etme,

kendini suçlama)söz etmiştir. Kadınla ilgili nedenlerin çoğunluğu kadının kendini suçladığı vakalarda geçerlidir Aldatma ve aldatma şüphesi fiziksel şiddete gerekçe olarak gösterilen davranışların başında gelmektedir. Kadınların eşlerine karşı çıkmaları durumunda fiziksel şiddetin uygulanabileceğini düşünen kadınların oranı %13'tür [47].

2.5. Evlilik Uyumu

Evlilik uyumu, olumlu bir şekilde ilişki yürütme ve ona sahip olma, eşlerin birbirlerine karşı olumlu duygu, düşünce ve değere sahip olması, iletişimlerinde kuvvetli bir bağ oluşması, problemlerini birlikte çözebilme ve vakit geçirmekten keyif alma tutumları olarak tanımlanabilir [63].

Evlilik ve aile unsurları arasındaki ilişkilerin nasıl oluştuğunu açıklamak amacıyla yapılan bazı araştırmalar, bu unsurların bazı zamanlar birbiriyle sıkı bir bağ oluşturduğunu, bazen ise aralarında hiçbir şekilde ilişki oluşmadığını, bazen evliliklerde evlilik ilişkisini etkileyen nedenlerin sadece eşler üzerinde etki meydana getirdiği belirtmektedir. Aile bir bütün olarak düşünüldüğünde evlilik ailenin temellerinin oluşmasında önemli bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. Özellikle günümüzde sanayileşme ve gelişen teknoloji evliliğin yapısı üzerinde değişimler gerçekleştirmiş olup bu değişimler değişen toplumda yaşamı sürdürmek ve uyum sağlamak açısından evliliğin yapısının anlaşılmasının ve iyi bir şekilde değerlendirilmesinin önemini arttırmaktadır [64].

2.6. Evlilik Uyumuna İlişkin Ülkemizde Yapılan Çalışmalar

Tezer tarafından yapılan çalışmada evli çiftler arasındaki çatışmaların ne derece sık yaşandığı ve meydana getirdiği gerginlik seviyesinin eşlerin evliliklerindeki ilişkilerinde oluşan genel doyumla ilgili olduğu ve diğer yandan eşitlikçi ve çağdaş evliliklerde genel doyumun daha iyi düzeylerde olduğu görülmüştür [18]. Kocadere yapmış olduğu çalışmada evliliklerdeki iyi ve kötü özelliklerin belirlenmesine yönelik yürütmüştür. İyi bir şekilde yürüten evliliklerde eşlerin birbirleriyle boş vakitlerini daha fazla geçirdikleri ve aynı zamanda çocukların evliliğin olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirilmesinde herhangi bir etkiye sahip olmadığının görüldüğü aktarılmıştır [65].

Yapılan çalışmada yalnızlığın ve evliliğin arasındaki uyumu belirlemek amacıyla 58 çift ile yapılan bir araştırmayla eş grupları arasında negatif bir etkiye sahip olduğu bunun yanında evliliğini kendi tercihleriyle yapan çiftlerde evlilik uyumunun daha iyi bir düzeyde olduğu görülmüştür [66]. Fışiloğlu yaptığı çalışmasında evlilik uyumunun akraba evliliği üzerine 150 çift ile bir çalışma gerçekleştirmiş olup akraba evliliği yapanların akraba evliliği yapmayanlara göre daha düşük seviyede olduğunu bunun yanı sıra akraba evliliklerinde akrabalar ile çatışma halinde olduğunu gözlemlemiştir [67].

2.7. Evlilik Uyumuna İlişkin Yurt dışında Yapılan Çalışmalar

Osmond tarafından yapılan araştırmada ise mutlu bir şekilde yürütülen evliliklerin çiftlerin karşılıklı olarak karar verirken birlikte hareket etmeleri ve eşlerin karar verirken taraflardan birinin baskınlığının fazla olmasının evlilik uyumunu düşürdüğünü ayrıca boşanma oranının yüksek olduğunu gözlemlemiştir [68]. Davidson yapmış olduğu çalışmasıyla eşlerdeki güç paylaşımı ve eşitlik ilkesinin evlilik uyumu üstündeki etkilerini ortaya koymak amacıyla 162 adet çift üstünde yaptığı çalışmasıyla eşlerin arasındaki gücün paylaşımı konusunda ve eşitlik duygusunda artmasıyla eşler arasındaki mutlulukta artışın olduğudur [69]. Peterson 756 çiftle yürüttüğü çalışmasında iletişimin aile problemleri üzerindeki etkisini inceleme amacıyla etkin iletişim gerçekleştirmiş çiftlerde birlikte geçirilen zaman, sorumluluklar, aile bireylerinin beklentileri, farklı alanlarda verilecek kararlarda ve planlamalarda daha az sıkıntı yaşadıkları bunu yanında iletişim problemi olsa dahi daha kolay çözdükleri görülmüştür. Noller, evlilik uyumunda iletişim konusunun eşlerdeki cinsiyet farklılığının etkisini ortaya koymak amacıyla yaptığı araştırmasında: mutlu bir evlilik sürecinde olan çiftlerde erkeklerin eşlerinin vermiş olduğu mesajları anlama açısından daha etkin olduğunu ancak mutsuz evliliklerde erkeklerin bu hususta daha başarısız olduğu belirlemiştir [70]. Navran çalışmasında evlilik uyumuna iletişimin etkisini ortaya koymak amacıyla yapmış olduğu çalışmasında mutlu olan çiftlerde mutsuz olan ve evliliklerinde sıkıntı yaşayan çiftlere göre daha fazla konuştukları birbirlerinin sorunları ve duygularını daha etkili bir şekilde anladıkları belirlenmiştir [71].

2.8. Evlilik Uyumu ve Şiddete Yönelik Tutumda Hemşirelik Yaklaşımı

Şiddet mağduru ile ilk karşılaşan profesyoneller genelde sağlık çalışanları olmaktadır. Bu sebeple şiddetin belirlenmesinde ve önlenmesinde, tüm sağlık çalışanları önemli görevler üstlenmektedirler. 6283 sayılı hemşirelik yasasına dayalı, 27515 sayılı hemşirelik yönetmeliğinde; hemşire “riskli davranışlara (intihar, şiddet, kendine ve/veya çevresine zarar verme, kötüye kullanım, ihmal) ilişkin öykü alır”; “risk düzeyini değerlendirir”; “Birey, aile ve gruplarda olumlu sağlık davranışları geliştirmek için toplumdaki liderlerle işbirliği yapar ve onları harekete geçirir”; “Uygun aile ortamı sağlamaya yönelik programlarda görev alır”; “Toplumda gerçekleşebilecek şiddet olgularının önlenmesinde görev alır.” “Birey ve ailenin eğitim ve danışmanlık ihtiyacının belirlenmesini ve yerine getirilmesini sağlar” hükümleri yer almaktadır. Bu doğrultuda birey, aile ve toplumun sağlığını yükseltmek, fiziki ve sosyal çevreyi olumlu hale getirmek, toplumu hastalık ve sakatlıklardan korumak için çalışan halk sağlığı hemşirelerinin evlilik uyumu ve kadına yönelik şiddete ilişkin tutum olgusunun varlığının ve temel nedenlerinin farkında olup, konu ile ilgili bireyleri duyarlı hale getirmesi, toplumu bilgilendirmesi, toplumdaki gerçek boyutunu saptaması gerekmektedir. Evliliklerde savunuculuk, danışmanlık, eğitim ve bakım rolleri ile kadının, ailenin ve toplumun sağlığının korunması ve iyileştirilmesi gerektiğinde rehabilitasyonu sağlama işlevleri ile sağlıklı aile yapısının oluşumun sağlamalıdır [72,73].

3. BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Türü

Evli kadınların, aile içi kadına şiddete yönelik tutumları ve evlilik uyumlarının belirlenmesi amacıyla çalışma tanımlayıcı ve karşılaştırmalı olarak yapıldı.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Nevşehir Belediyesi Kadın Danışma Merkezi tarafından (2015) yapılan çalışma sonucu Nevşehir'in şiddet görme oranının en fazla olduğu (Acıgöl) ve şiddet görme oranının en az olduğu (Hacıbektaş) ilçe merkezidir [74]. Bu nedenle çalışma Acıgöl ve Hacıbektaş ilçe merkezlerinde yapılmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 sonuçlarına göre; Acıgöl ilçesinde 2015-2017 yılları arasında okuma yazma bilmeyen 15 yaş üstü kadın sayısı 3017 iken Hacıbektaş'da bu sayı 1348'dir. Aynı zamanda 2015-2017 yılları arasında 15 yaş üstü boşanan kadın sayısı Acıgöl'de 427 iken Hacıbektaş'da 560'dır. Acıgöl'de 65 yaş üstü boşanan kadın sayısı 58 iken Hacıbektaş'da 88 kişidir [22]. Bu veriler doğrultusunda iki ilçe arasında sosyo-demografik özellikler bakımından farklılıklar görülmektedir. Bu ilçelerin genel özelliklerine bakacak olursak; Acıgöl ilçesinin merkezi Nevşehir'e 20 km uzaklıkta olup, ilçenin merkezinde Bahçeli, Cumhuriyet, Çayırılık ve Yukarı olmak üzere dört mahalle bulunmaktadır. İlçe ekonomisi ise genelde tarıma ve hayvancılığa dayalıdır. Hacıbektaş ilçesi Nevşehir'e 45 km uzaklıkta olup, ilçenin merkezinde, Bala, Savat ve Zir olmak üzere üç tane mahalle bulunmaktadır. Hacı Bektaş Veli, burada bir ilim yuvası kurarak düşüncelerini yaymıştır. İlçede "Kadınlarınızı okutunuz, İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır, Düşünce karanlığına ışık tutanlara ne mutlu" diyen Hacı Bektaş Veli'den kaynaklanan eğitime düşkünlük ilk anda göze çarpmaktadır. İlçe Alevilik/Bektaşilik öğretisinin doğduğu ve geliştiği yer olması ve ilçe merkezinde bulunan Hacı Bektaş-ı Veli Türbesi ile Arkeoloji ve Etnografya Müzesinde tüm uygarlıklara ev sahipliği yapmış olması, ilçenin en önemli turizm zenginliğidir [75,76].

3.3. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, Nevşehir ili, Acıgöl ve Hacıbektaş ilçe merkezlerinde yaşayan 15 yaş üstü evli kadın oluşturmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2015 yılı verilerine göre Acıgöl (918) ve Hacıbektaş (1111) ilçe merkezlerinde yaşayan 15 yaş üstü evli 2029 kadının yaşadığı belirtilmektedir [77].

3.4. Araştırmanın Örnekleme

Örneklem büyüklüğü, evreni bilinen örneklem genişliği formülü esas alınarak hesaplanmıştır. $n = N t^2 p q / d^2 (N-1) + t^2 p q$ formülü kullanılmıştır. 0.05 olarak belirlenen alfa değeri baz alınmış ve t değeri 1.96, d değeri 0.05 olarak alınmıştır. p değeri olarak 0.5 ve $q = 1-p$ formülünden q değeri de 0.5 olarak hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamada örneklem büyüklüğü n yaklaşık olarak 323 olarak belirlenmiştir [78].

İlçe merkezinde bulunan her bir mahalle tabaka olarak kabul edilmiş ve örneğe alınacak birey sayısı tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Tabakalı örnekleme yöntemi ile Mahallelerden alınacak sayı ağırlandırarak hesaplanmıştır. Çalışmaya dahil edilmesi planlanan kadınların mahallelere göre dağılım aşağıdaki tabloda verilmiştir [78].

İlçe Adı	Mahalle Adı	Mahallede Yaşayan 15 Yaş Üstü Evli Kadın Sayısı	Ağırlık	Mahalleden Çalışmaya Dahil Edilmesi Planlanan 15 Yaş Üstü Evli Kadın Sayısı	Mahalleden Çalışmaya Dahil Edilebilen 15 Yaş Üstü Evli Kadın Sayısı
Hacıbektaş	Bala	334	(334/2029) x323	53	53
Hacıbektaş	Savat	403	(403/2029) x323	64	64
Hacıbektaş	Zir	374	(374/2029) x323	60	60
Acıgöl	Bahçeli	181	(181/2029) x323	29	29
Acıgöl	Cumhuriyet	304	(304/2029) x323	48	48
Acıgöl	Çayırılık	146	(146/2029) x323	23	23
Acıgöl	Yukarı	287	(287/2029) x323	46	46

Bireylere evlerinde ulaşmada yaşanan zorluk (telefonlarının olmaması, güvenlik problemi nedeniyle kapıyı açmama gibi) nedeniyle bireyin diğer bir bireye yönlendirmesiyle olan amaçlı örneklem türlerinde kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

3.5. Araştırmaya Dahil Edilme Ölçütleri

15 yaş üstü evli kadınlar çalışmaya dahil edilmiştir.

3.6. Verilerin Toplama Araçları

3.6.1. Tanıtıcı Bilgi Formu

Literatür doğrultusunda kadınların tanıtıcı özellikleri ile ilgili 21 soru, şiddet görme durumu, görüyor ise ne tür şiddet gördüğünü içeren toplamda 23 sorudan oluşmaktadır. [7,9,10,24,37,38,43,50].

3.6.2. Evlilik Uyumu Ölçeği

Locke & Wallace (1959) tarafından geliştirilen Evlilik Uyum Ölçeği, Tutarel-Kışlak (1999) tarafından güvenilirlik-geçerlilik çalışması yapılmış ve dilimize çevrilmiştir. (Tutarel-Kışlak, 1999) Evlilik Uyum Ölçeği puanlar uyumsuzluktan uyumluluğa doğru artan 15 maddeden oluşmaktadır. 15 maddelik bu sorular; genel uyum sorusu, olası anlaşma alanları, çatışma, bağlılık ve iletişimi ölçen sorulardır [79]. Ölçeğin iç tutarlılık (Cronbach Alpha) kat sayısı 0.89, geçerlik ile ilgili çalışmada ölçeğin evliliklerinde uyumlu olanlarla uyumsuzları ayırt ettiği görülmüştür. Bu çalışmada ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach alfa 0.87 olarak saptanmıştır. Temel bileşenler analizi ve varimax dönüştürmesi sonucunda ölçek; anlaşma ve anlaşmama durumları ve ilişki tarzını içeren iki yapıya ayrılmıştır. İlk 9 maddeden oluşan birinci faktör; genel uyum ve duygu, cinsellik, toplumsal kurallar gibi durumlardaki anlaşmayla ilgili oldukları görülmektedir. İkinci faktörde yer alan son 6 madde ise, boş zaman etkinlikleri, çatışma çözme, güven gibi ilişki tarzı ile ilgili maddelerdir. Ölçek genel evlilik uyumunu yansıtmakta ve çiftlerin her ikisine uygulanabildiği gibi sadece çiftlerden birine de uygulanabilmektedir [80].

En düşük puan 1, en yüksek puan 60'tır. Ortalamayı temel alan kesim noktası formülü kullanılarak, Evlilik Uyum Ölçeğinden elde edilen puanların kesim noktası 43 olarak hesaplanmıştır. Buna göre, ölçekten 43 ve üzeri puan alanlar evliliklerinde uyumlu, 43'ün altında puan alanlar uyumsuz olarak değerlendirilmektedir [80].

Maddelerin puanlanması:

1. madde = 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6 puan

2 ile 9 arası maddeler = 5, 4, 3, 2, 1, 0 puan

10. madde = 0, 1, 2 puan

11. madde = 3, 2, 1, 0 puan

12. madde = anlaşmazlık: 0 puan

Dışarı da bir şeyler yapmak: 1 puan

Evde oturmak: 2 puan

13. madde = 0, 1, 2, 3 puan

14. madde = 2, 1, 0 puan

15. madde = 0, 1, 2, 2 puan [80].

3.6.3. Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği

Gömbül (1998) tarafından geliştirilen kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeğinde, 19 tutum ifadesi vardır ve bunlar kocanın karısına uyguladığı şiddete ilişkin tutum ifadelerini içerir. İfadeler kadına yönelik fiziksel, duygusal, psikolojik, cinsel, ekonomik şiddeti ve şiddete ilişkin mitleri içermektedir. Ekonomik şiddete ilişkin 7 soru (9, 14, 15, 16, 17, 18, 19. ifadeler), duygusal, psikolojik, cinsel şiddete ilişkin 6 soru (7, 8, 10, 11, 12, 13. ifadeler), meşrulaştırıcı mitlere ilişkin 3 soru (1, 2, 3. ifadeler), neden açıklayıcı mitlere ilişkin 3 soru (4, 5, 6. ifadeler) olmak üzere genel şiddet tutumuna ilişkin toplam 19 soru bulunmaktadır. Kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği;

kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, tamamen katılıyorum, şeklinde 1'den 5'e doğru seçeneleştirilmiş, likert tipi bir ölçme aracıdır. Ölçekte bazı sorular negatif yüklü (7, 8, 10, 11, 12, 13. İfadeler) olup puanlaması ona göre yapılmıştır. Ölçeğin geçerlilik düzeyinin Cronbach alfası 0.83'tür [81]. Bu araştırmada ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach alfa 0.89 olarak saptanmıştır.

Ölçeğin alt boyutlarından Ekonomik şiddete ilişkin sorulardan alınabilecek puan; min.7, max.35; duygusal, psikolojik, cinsel şiddete ilişkin puan min.6, max.30; meşurlaştırıcı mitlere ilişkin puan min.3, max 15; neden açıklayıcı mitlere ilişkin puan min.3, max.15; genel şiddet tutumuna ilişkin min19, max. 95 puan alınabilmektedir. Ölçeğin toplam puan ortalaması ise 57'dir. Katılımcıların gruptan aldıkları puanların yüksek olması şiddete ilişkin tutumlarda geleneksellikte artma, düşük olması ise azalmayı yansıtmaktadır [80].

3.7. Ön Uygulama

Soruların anlaşılabilirliğini belirlemek amacıyla Ocak 2016'da Hacibektaş ve Acıgöl'de 10 kadına ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama sonrası anket formunda anlaşılmayan soru olmaması nedeniyle değişiklik yapılmamıştır.

3.8. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Araştırmada veriler araştırmacı tarafından hazırlanan soru formu ile 1 Ocak-31 Mart 2016 (EK 2) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmaya katılan kişilere araştırmanın amacı ve kapsamı hakkında kısa bilgi verilip kimliklerinin hiçbir şekilde açıklanmayacağı söylenerek sözlü onamları alınmıştır. Katılımcılara yüz yüze görüşme yapılmış, formlar araştırmacı tarafından doldurulmuştur. Bir kişi ile görüşme yaklaşık olarak 20-25 dakika sürmüştür.

3.9. Araştırmanın Değişkenleri

Bağımsız Değişken: Kadınların ve eşlerinin sosyo-demografik özellikleri (yaş, eğitim durumu, mesleği, aile tipi, aylık gelir vb.), evlenme yaşları, çocuk sahibi olma durumu, evlilik yaşı, evlenme şekli, kadınların şiddet görme durumları, yaşadıkları şiddet türleridir.

Bağımlı Değişken: Evlilik uyumu puanı ve kadına yönelik şiddete ilişkin tutum puanı

3.10. Verilerin Değerlendirilmesi

Analizler IBM SPSS Statistics 22 paket programı üzerinden yapılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken kategorik değişkenler için sıklıklar (sayı, yüzde), sayısal değişkenler için ise tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, minimum, maksimum) verilmiştir. Sayısal değişkenlerin normallik varsayımları çarpıklık, basıklık katsayıları ile incelenmiş ve bu katsayıların ± 2 aralığında oldukları görülmüştür. Bu nedenle çalışmada parametrik olan istatistiksel yöntemlerden yararlanılmıştır. İki bağımsız kategorik değişken arasındaki ilişkiler ki kare analizi ile kontrol edilmiştir. Kategori sayısı ikiden fazla olan değişkenlerde ilişkinin hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için ikili karşılaştırma kullanılmıştır. Bu ikili karşılaştırmada Bonferroni düzeltmesi kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasındaki farklılıklar Bağımsız Örneklem T Testi ile incelenmiştir. İkiden fazla bağımsız grup arasındaki farklılıklara ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile bakılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda farklılık çıkması durumunda ise farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için Tukey çoklu karşılaştırma testinden yararlanılmıştır. İki bağımsız sayısal değişken arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile yorumlanmıştır. Bir sayısal bağımlı değişkeni etkileyen bağımsız değişkenlerini tespit edebilmiş için doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır [78].

3.11. Etik Boyut

Araştırmaya başlamadan önce araştırmanın etik açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi için Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinden etik kurul onayı (EK 1) alınmıştır. Ayrıca araştırmanın Acıgöl ve Hacıbektaş ilçe merkezlerinde yapılabilmesi için İlçe Kaymakamlıklarından gerekli yazılı izinler alınmıştır. Araştırmaya katılan kadınlara, araştırmanın amacı ile ilgili bilgi verilmiş, gönüllü olanların araştırmaya dahil edilmeleri sağlanarak onamları alınmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Nevşehir’de iki farklı bölgede yaşayan evli kadınların, kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları ve evlilik uyumlarının belirlenmesi amacı ile yapılan çalışmadan elde edilen bulgular üç başlık altında ele alınmıştır.

4.1. Kadınların Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

4.2. Kadınların Şiddet Yaşama Durumlarına İlişkin Bulgular

4.3. Kadınların Evlilik Uyum Ölçeği ve Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

4. 1. Kadınların Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.1.1. Acıgöl ve Hacıbeğtaş'da Yaşayan Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (n=323)

Sosyo-Demografik Özellikler	Acıgöl (n=146)		Hacıbeğtaş (n=177)		Test P
	N	%	n	%	
Yaş					
49 yaş ve altı	120	82.2	122	68.9	$\chi^2= 7.493$ p= .006
50 yaş ve üstü	26	17.8	55	31.1	
Eğitim durumu					
Okur-yazar değil	16 _{a*}	11.0	5 _{b*}	2.8	$\chi^2=19.32$ p=.000
İlkokul	66 _a	45.2	64 _a	36.2	
Ortaokul	31 _a	21.2	33 _a	18.6	
Lise ve üstü	33 _a	22.6	75 _b	42.4	
Çalışma durumu					
Çalışıyor	23	15.8	60	33.9	$\chi^2=13.79$ p=.000
Çalışmıyor	123	84.2	117	66.1	
Eşinin eğitim durumu					
İlkokul	51 _a	34.9	31 _b	17.5	$\chi^2=17.81$ p=.000
Ortaokul	38 _a	26.0	38 _a	21.5	
Lise ve üstü	57 _a	29.1	108 _b	61.0	
Eşinin çalışma durumu					
Çalışıyor	139	95.2	171	96.6	$\chi^2= 0.409$ p= 0.523
Çalışmıyor	7	4.8	6	3.4	
Aylık gelir					
Asgari ücret ve altı	81	55.5	64	36.2	$\chi^2=12.03$ p=.001
Asgari ücret üstü	65	44.5	113	63.8	

a,b*; farklılıkları gösterebilmek için kullanılan indekslerdir. Aynı harfleri içeren oranlar arasında farklılık yokken, farklı harfleri içeren oranlar arasında fark vardır.

Acıgöl ve Hacıbeğtaş'da yaşayan kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.1.1' de verilmiştir. Kadınların yaşadıkları ilçe ile yaş, eğitim durumu, çalışma durumu, eşinin eğitim durumu, aylık gelir arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Acıgöl ilçesinde yaşayan kadınlarda 49 ve altı yaş grubundaki kadınların oranı (%82.2) Hacıbeğtaş ilçesinde yaşayan kadınların oranından (68.9) daha fazladır. Yapılan analiz sonucunda ilçeler arasında kadınların eğitim durumundaki farklılık okur-yazar olmama durumu ve lise üstü eğitim görmüş olma durumlarından kaynaklanmaktadır. Buna göre; Acıgöl'de okur yazar olmayan kadınların oranı (%11) Hacıbeğtaş'daki kadınların oranından (%2.8) daha fazladır. Acıgöl'de çalışan kadınların oranı (%15.8) Hacıbeğtaş'daki çalışan kadınların oranından (%33.9) daha azdır. Yine yapılan analiz sonucuna göre kadınların eşlerinin

eğitim durumundaki farklılık ilkokul olma ile lise ve üstü eğitim almış olma durumundan kaynaklanmaktadır. Buna göre; Acıgöl'de eği ilkokul mezunu olan kadınların oranı (%34.9) Hacıbehtaş'daki kadınların oranından (%17.5) daha fazladır. Acıgöl'de aylık geliri asgari ücret ve altında olan kadınların oranı (%55.5) Hacıbehtaş'daki kadınların oranından (%36.2) daha fazladır.

Tablo 4.1.2. Acıgöl ve Hacıbehtaş'da Yaşayan Kadınların Evlilik Özelliklerine Göre Dağılımı (n=323)

Evlilik Özellikleri	Acıgöl (n=146)		Hacıbehtaş (n=177)		Test p
	N	%	n	%	
Evlilik sayısı					
İlk evlilik	138	94.5	172	97.2	$\chi^2=1.460$ p=.227
İkinci ve üzeri	8	5.5	5	2.8	
Evlilik yaşı					
15 yaş altı	20 _{a*}	13.7	6 _{b*}	3.4	$\chi^2=17.292$ p=.000
15-17 yaş	38 _a	26.0	31 _a	17.5	
18 yaş üstü	88 _a	60.3	140 _b	79.1	
Eşinin evlilik yaşı					
17 yaş ve altı	18	12.3	3	1.7	$\chi^2=14.883$ p=.000
18 yaş ve üstü	128	87.7	174	98.3	
Evlenme şekli					
Görücü usulü	64 _a	43.8	98 _b	55.4	$\chi^2=17.171$ p=.000
Kendileri tanışıp anlaşarak	63 _a	43.2	76 _a	42.9	
Zorla	19 _a	13.0	3 _b	1.7	
Resmi nikah durumu					
Var	139	95.2	171	96.6	$\chi^2=0.409$ p=.523
Yok	7	4.8	6	3.4	
Çocuk sahibi olma durumu					
Var	129	88.4	154	96.6	$\chi^2=0.134$ p=.714
Yok	17	11.6	23	3.4	
Aile tipi					
Çekirdek aile	123	84.2	163	92.1	$\chi^2=4.853$ p=.028
Geniş aile	23	15.8	14	7.9	

a,b*; farklılıkları gösterebilmek için kullanılan indekslerdir. Aynı harfleri içeren oranlar arasında farklılık yokken, farklı harfleri içeren oranlar arasında fark vardır.

Tablo 4.1.2' de Acıgöl ve Hacıbehtaş'da yaşayan kadınların evlilik özelliklerine göre dağılımı verilmiştir. Kadınların yaşadıkları ilçe ile evlilik yaşı, eşinin evlilik yaşı, evlenme şekli, aile tipi arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır (p<0.05). Buna göre Acıgöl ilçesinde yaşayan kadınlarda evlilik yaşı 15 yaş altı olan

kadınların oranı (%13.7) Hacıbekeş ilçesinde yaşayan kadınların oranından (%3.4) daha fazladır. Yapılan analiz sonucunda eşinin evlilik yaşı durumundaki farklılık 15 yaş ve altı evlenenler ile 18 yaş ve üstü evlenenlerden kaynaklanmaktadır. Buna göre; Acıgöl'de eşinin evlilik yaşı 17 yaş ve altı olan kadınların oranı (%12.3) Hacıbekeş'daki kadınların oranından (%1.7) daha fazladır. Yine yapılan analiz sonucunda kadınların evlenme şekillerindeki farklılık görücü usulü evlenen ve zorla evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır. Acıgöl'de zorla evlenen kadınların oranı (%13) Hacıbekeş'daki kadınların oranından (%1.7) daha fazladır. Acıgöl'de aile tipi geniş aile olan kadınların oranı (%15.8) Hacıbekeş'daki kadınların oranından (%7.9) daha fazladır.

Tablo 4.1.3 Acıgöl ve Hacıbekeş'da Yaşayan Kadınların Eşleri İle İletişim Sorunu Yaşama Durumuna Göre Dağılımı (n=323)

Eşi ile iletişim sorunu	Acıgöl (n=146)		Hacıbekeş (n=177)		Test P
	n	%	n	%	
Yaşayan	33	22.6	27	15.3	$\chi^2=2.856$ p=.091
Yaşamayan	113	77.4	150	84.7	
İletişim sorunu nedenleri	Acıgöl (n=33)		Hacıbekeş (n=27)		Test P
	n	%	n	%	
Fikirlerinin uyuşmaması	22	15.1	14	7.9	$\chi^2=4.213$ p=.122
Diğer	11	7.5	13	7.3	
Zorlanmayanlar	113	77.4	150	84.7	

Acıgöl ve Hacıbekeş'da yaşayan kadınların iletişim özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.1.3' de görülmektedir. Kadınların yaşadıkları ilçe ile eşi ile iletişim sorunu yaşama durumu, eşi ile iletişim sorunu nedenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamaktadır (p>0.05).

Tablo 4.1.4. Acıgöl ve Hacibektaş'da Yaşayan Kadınların Ev Yaşantısıyla İlgili Kararlarına Göre Dağılımı (n=323)

Ev Yaşantısıyla İlgili Kararlar	Acıgöl (n=146)		Hacibektaş (n=177)		Test p
	n	%	n	%	
Çocuk sahibi olmada					
Kendisi alır	8 _{a*}	5.54	20 _a	11.3	$\chi^2=23.33$ p=.000
Eşi alır	21 _a	14.4	2 _{b*}	1.1	
Birlikte alırlar	117 _a	80.1	155 _a	87.6	
Çocukların okula başlaması, eğitime devamları, veli toplantılarına katılımında					
Kendisi alır	4 _a	29.5	31 _b	17.5	$\chi^2=16.03$ p=.000
Eşi alır	16 _a	11.0	6 _b	3.4	
Birlikte alırlar	87 _a	59.6	140 _b	79.1	
Çocukların hastalandığında					
Kendisi alır	32 _a	21.9	27 _a	15.3	$\chi^2=11.22$ p=.004
Eşi alır	15 _a	10.3	5 _b	2.8	
Birlikte alırlar	99 _a	67.8	145 _b	81.9	
Pazar ve market alışverişinde					
Kendisi alır	28 _a	19.2	44 _a	24.9	$\chi^2=14.44$ p=.001
Eşi alır	43 _a	29.5	22 _b	12.4	
Birlikte alırlar	75 _a	51.4	111 _b	62.7	
Evin gelir gideri konusunda bütçe hazırlamada					
Kendisi alır	9 _a	6.2	19 _a	10.7	$\chi^2=20.69$ p=.000
Eşi alır	82 _a	56.2	55 _b	31.1	
Birlikte alırlar	55 _a	37.7	103 _b	58.2	
Çocuklara harçlık verilmesinde					
Kendisi alır	15 _a	10.3	23 _a	27.7	$\chi^2=10.73$ p=.005
Eşi alır	66 _a	45.2	49 _b	59.3	
Birlikte alırlar	65 _a	44.5	105 _b	17.5	
Kıyafet ayakkabı vs. alışverişinde					
Kendisi alır	28 _a	19.2	31 _a	17.5	$\chi^2=8.41$ p=.015
Eşi alır	33 _a	22.6	20 _b	11.3	
Birlikte alırlar	85 _a	58.2	126 _b	71.2	

a,b*; farklılıkları gösterebilmek için kullanılan indekslerdir. Aynı harfleri içeren oranlar arasında farklılık yokken, farklı harfleri içeren oranlar arasında fark vardır.

Acıgöl ve Hacibektaş'da yaşayan kadınların ev yaşantısıyla ilgili kararlarına göre dağılımı Tablo 4.1.4'de verilmiştir. Buna göre Acıgöl'de çocuk sahibi olmada kararı eşi alanların oranı (%14.4) Hacibektaş'daki kadınlardan (%1.1) anlamlı derecede daha fazladır. Acıgöl'de çocukların okula başlaması/eğitime devamları/veli toplantılarına katılımında kararı birlikte alanların oranı (%59.6) Hacibektaş'daki kadınlardan (%79.1)

anlamli derecede daha azdir. Acigöl'de çocukların hastalandığında kararı eşi alanların oranı (%10.3) Hacibektaş'daki kadınlardan (%2.8) anlamli derecede daha fazladır. Acigöl'de pazar ve market alışverişinde kararı eşi alanların oranı (%29.5) Hacibektaş'daki kadınlardan (%12.4) anlamli derecede daha fazladır. Acigöl'de evin gelir gideri konusunda kararı eşi alanların oranı (%56.2) Hacibektaş'daki kadınlardan (%31.2) anlamli derecede daha fazladır. Acigöl'de çocuklara harçlık verilmesinde kararı eşi alanların oranı (%45.2) Hacibektaş'daki kadınlardan (%59.3) anlamli derecede daha azdır. Acigöl'de kıyafet ayakkabı vs. alışverişinde kararı eşi alanların oranı (%22.6) Hacibektaş'daki kadınlardan (%11.3) anlamli derecede daha fazladır. Kadınların yaşadıkları ilçe ile ev yaşantısıyla ilgili kararlardan çocuk sahibi olmada, çocukların okula başlaması/eğitime devamları/veli toplantılarına katılımda, çocukların hastalığında, pazar ve market alışverişinde, evin gelir gideri konusunda bütçe hazırlamada, çocuklara harçlık verilmesinde, kıyafet ayakkabı vs. alışverişinde kararı kimin aldığı arasında istatistiksel olarak anlamli ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$).

4. 2. Kadınların Şiddette Yaşama Durumlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.2.1. Acigöl ve Hacibektaş'da Yaşayan Kadınların Şiddete İlişkin Özelliklerine Göre Dağılımı (n=323)

Şiddete İlişkin Özellikler	Acigöl (n=146)		Hacibektaş (n=177)		Test P
	n	%	n	%	
Şiddet görme durumu					
Gören	41	68.3	19	31.7	$\chi^2=15,91$ p=.000
Görmeyen	105	39.9	158	60.1	
Şiddetin türü *					
Fiziksel Şiddet	29	60.4	19	39.6	$\chi^2=5.269$ p=.022
Sözel şiddet	58	76.3	18	23.7	$\chi^2=38.844$ p=.000
Psikolojik şiddet	10	58.8	7	41.2	$\chi^2=1.344$ p=.246
Cinsel ve Ekonomik şiddet	4	57.1	3	42.9	$\chi^2=.412$ p=.521

*Birden fazla cevap verilmiştir.

Acıgöl ve Hacıbektaş’da yaşayan kadınların şiddete ilişkin özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.2.1’de verilmiştir. Araştırma kapsamına alınan Acıgöl’deki kadınların % 68.3’ü şiddet gördüğünü; şiddet görenlerin %76.3’ü sözel, %60.4’ü fiziksel, %58.8’i psikolojik ve %57.1’i ise cinsel ve ekonomik şiddet gördüğünü ifade etmiştir. Hacıbektaş’daki kadınların ise %31.7’si şiddet gördüğünü; şiddet görenlerin %42.9’u cinsel/ekonomik , %41.2’si psikolojik şiddet, %39.6’sı fiziksel, %23.7’si sözel şiddet gördüğünü ifade etmiştir Acıgöl ve Hacıbektaş ilçelerinde kadınların şiddet görme, fiziksel ve sözel şiddet görme durumları arasında fark varken ($p<0.01$), psikolojik ve cinsel /ekonomik şiddet görme durumları arasında fark yoktur ($p>0.05$).

4.3. Kadınların Evlilik Uyum Ölçeği ve Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.3.1. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Evlilik Uyumu Ölçeği Puanlarının Dağılımı (n=323)

Ölçek Türü	Acıgöl (n=146) X±SS	Hacıbektaş (n=177) X±SS	Test
Evlilik Uyumu Ölçeği	40.69±10.11	45.38±10.93	t=-3.969 p= .000

Tablo 4.3.1’de araştırma kapsamına alınan kadınların evlilik uyumu ölçeği puanlarının dağılımı verilmiştir. Acıgöl’de kadınların evlilik uyumu ölçeği puanı 40.69±10.11, Hacıbektaş’ta ise 45.38±10.93’dür. Yapılan analizler sonucunda Acıgöl’de ve Hacıbektaş’da yaşayan kadınlar arasında evlilik uyumu ölçeği puanları bakımından istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık bulunmaktadır ($P<0.01$). Evlilik uyumu ölçeğinin puan ortalaması 43 olup, Hacıbektaş’da yaşayan kadınların evlilik uyumu ölçeği puanı, Acıgöl’deki kadınlara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır. Buna göre Acıgöl’de yaşayan kadınların evlilik uyumları düşükken Hacıbektaş’da yaşayan kadınların evlilik uyumları yüksektir.

Tablo 4.3.2. Acıgöl ve Hacıbektas'da Yaşayan Kadınların Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Genel ve Alt Grupları Puanlarının Dağılımı (n=323)

Alt Boyutlar	Acıgöl (n=146) X±SS	Hacıbektas (n=177) X±SS	Test
Ekonomik Şiddet	19.64±5.43	10.77±4.36	t=15.956 p=.000
Duygusal, Psikolojik, Cinsel Şiddet	14.01±4.17	10.90±5.03	t=5.969 p=.000
Meşrulaştırıcı Mitler	7.54±2.90	4.75±1.89	t=10.410 p=.000
Neden Açıklayıcı Mitler	7.98±2.56	6.01±2.72	t=6.657 p=.000
Genel	49.17±11.99	32.42±9.48	t=13.70 p=.000

Acıgöl ve Hacıbektas'da yaşayan kadınların şiddete ilişkin tutum ölçeği genel ve alt boyutları puanlarının dağılımı Tablo 4.3.2.'de verilmiştir. Acıgöl'de kadınların şiddete ilişkin tutum ölçeği genel puanı 49.17±11.99, Hacıbektas'da ise 32.42±9.48'dir. Acıgöl'de ve Hacıbektas'da yaşayan kadınların, şiddete ilişkin tutum ölçeği genel puanları arasında istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık vardır (P<0.01). Kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeğinin puan ortalaması 57 olup, her iki ilçede de şiddete ilişkin tutum puanları geleneksellikten uzaklaşılrken; Hacıbektas'da bu oran Acıgöl'e göre daha fazla olduğu görülmektedir. Acıgöl'de ve Hacıbektas'da yaşayan kadınların ekonomik şiddet, duygusal psikolojik, cinsel şiddet, meşrulaştırıcı mitler, neden açıklayıcı mitler ve şiddete ilişkin tutum ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık göstermektedir (P<0.01). Buna göre Acıgöl'de yaşayan kadınların ekonomik şiddet, duygusal psikolojik cinsel şiddet, meşrulaştırıcı mitler, neden açıklayıcı mitler ve şiddete ilişkin tutum ölçeği toplam puanları Hacıbektas'da yaşayan kadınlardan anlamlı derecede daha fazladır.

Tablo 4.3.3. Acıgöl ve Hacibektaş'da Yaşayan Kadınların Şiddet Görme Durumları ve Evlilik Uyum Ölçeği Puanlarının Dağılımı (n=323)

Evlilik Uyum Ölçeği				
Şiddet görme durumu	Acıgöl (n=146)	Test p	Hacibektaş (n=177)	Test p
	X±SS		X±SS	
Gören	35.68±12.05	.000	34.13±18.37	.003
Görmeyen	43.37±7.73		47.09±8.21	

Acıgöl ve Hacibektaş'da yaşayan kadınların şiddet görme durumları ve evlilik uyum ölçeği puanlarının dağılımı Tablo 4.3.3'de verilmiştir. Acıgöl'de şiddet gören kadınların evlilik uyum ölçeği puanı 35.68±12.05; Hacibektaş'da ise 34.13±18.37'dir. Acıgöl ve Hacibektaş'da şiddet gören ve görmeyenlerin evlilik uyumu ölçeği puanları açısından istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık bulunmaktadır (P<0.01). Buna göre şiddet görenlerin evlilik uyumu puanı, şiddet görmeyen kadınlardan anlamlı derecede daha düşüktür.

Tablo 4.3.4. Acıgöl ve Hacibektaş'da Yaşayan Kadınların Şiddet Görme Durumları ve Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarının Dağılımı (n=323)

Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği				
Şiddet görme durumu	Acıgöl (n=146)	Test p	Hacibektaş (n=177)	Test p
	X±SS		X±SS	
Gören	49.05±12.08	t=.137 p=.891	29.00±9.40	t=1.936 p=.054
Görmeyen	49.23±12.01		32.96±9.44	

Tablo 4.3.4' de Acıgöl ve Hacibektaş'da yaşayan kadınların şiddet görme durumlarına göre kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği puanlarının dağılımı verilmiştir. Acıgöl'de şiddet gören kadınların kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği toplam puanı 49.05±12.08, şiddet görmeyenlerin 49.23±12.01; Hacibektaş'da ise şiddet görenlerin 29.00±9.40, şiddet görmeyenlerin 32.96±9.44'dır. Acıgöl ve Hacibektaş'da, şiddet gören ve görmeyen kadınların kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0.05). Kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeğinin puan ortalaması 57 olup, her iki ilçede

şiddet gören ve görmeyen kadınların şiddete ilişkin tutum puanları geleneksellikten uzaklaşırken; Hacıbektaş'da bu oran Acıgöl'e göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.3.5. Acıgöl ve Hacıbektas'da Yaşayan Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Evlilik Uyum Ölçeği Puanlarının Dağılımı (n=323)

Evlilik Uyum Ölçeği Toplam Puanı				
Sosyo-Demografik Özellikler	Acıgöl (n=146) X±SS	Test p	Hacıbektas (n=177) X±SS	Test p
Yaş				
49 yaş ve altı	40.39 ± 10.69	t=-1.016	45.99±9.33	t=.954
50 yaş ve üstü	42.07 ± 6.83	p=.314	44.03±13.84	p=..343
Kadınların Eğitim durumları				
Okur-yazar değil,	45.06±5.42	F=1.132 p=.273	47.80±9.39	F=1.362 p=..256
İlkokul	40.62±9.97		45.73±12.99	
Ortaokul	40.35±11.17		42.03±10.04	
Lise ve üstü	39.03±10.87		46.40±9.25	
Kadınların Çalışma Durumları				
Çalışan	38.26 ± 11.31	t=-1.25	44.20±11.97	t=-1.032
Çalışmayan	41.14 ± 9.86	p=.211	45.99±10.36	p=..304
Kadınların eşlerinin eğitim durumu				
İlkokul	41.78±10.54	F=.454 p=.636	47.90±10.56	F=2.117 p=..123
Ortaokul	40.13±10.52		47.10±7.40	
Lise ve üstü	40.08±9.54		44.05±11.90	
Eşlerin Çalışma Durumu				
Çalışıyor	32.57 ± 13.35	t=-2.20	39.00±17.56	t=-1.460
Çalışmıyor	41.10 ± 9.81	p= .029	45.60±10.64	p=..146
Aylık Gelir				
Asgari ücret ve altı	40.12 ± 9.76	t=-.756	44.84±11.92	t=-.494
Asgari ücret üstü	41.40 ± 10.57	p=.451	45.69±10.37	p=..622

Tablo 4.3.5’de Acıgöl ve Hacıbektaş’da yaşayan kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre evlilik uyum ölçeği puanlarının dağılımı verilmiştir. Acıgöl’de 50 yaş ve üstü kadınların evlilik uyum ölçek puanı 42.07 ± 6.83 , Hacıbektaş’ta 44.03 ± 13.84 ; Acıgöl’de okur-yazar olmayanların evlilik uyum ölçek puanı 45.06 ± 5.42 , lise ve üstünde 39.03 ± 10.87 ; Hacıbektaş’ta ise okur-yazar olmayanların 47.80 ± 9.39 , lise ve üstünde 46.40 ± 9.25 ’dir. Kadınların çalışma durumlarına bakıldığında Acıgöl’de ve Hacıbektaş’da çalışmayan kadınların evlilik uyum ölçek puanları daha yüksektir (41.14 ± 9.86 ; 45.99 ± 10.36). Uygulanan testlerin sonucunda Acıgöl, Hacıbektaş ve araştırma kapsamındaki tüm kadınların, sosyo-demografik özelliklerine (yaş, kadınların ve eşlerinin eğitimleri, çalışma durumları ve aylık gelir) göre evlilik uyum ölçeği toplam puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p > 0.05$). Sadece Acıgöl’de yaşayan kadınların eşleri çalışanların evlilik uyum ölçek puanı 32.57 ± 13.35 , çalışmayanlarda 41.10 ± 9.81 ’dir. Aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$).

Tablo 4.3.6. Acıgöl ve Hacıbektaş'da Yaşayan Kadınların Evlilik Özelliklerine Göre Evlilik Uyum Ölçeği Puanlarının Dağılımı (n=323)

Evlilik Uyum Ölçeği Toplam Puanı				
Evlilik Özellikleri	Acıgöl (n=146) X±SS	Test p	Hacıbektaş (n=177) X±SS	Test P
Evlilik sayısı				
İlk evlilik	41.37±9.36	t=2.279 p=.055	45.25±11.01	t=-.916 p=.361
İkinci ve üzeri	28.87±15.34		49.80±7.29	
Evlilik yaşı				
15 yaş altı	40.20±12.45	F=.555 p=.575	49.16±9.04	F=.847 p=.431
15-17 yaş	42.18±8.20		43.51±11.32	
18 yaş üstü	40.15±10.33		45.63±10.92	
Eşinin evlilik yaşı				
17 yaş ve altı	42.55±10.61	t=.834 p=.406	50.66±9.23	t=.843 p=.400
18 yaş üstü	40.42±10.06		45.29±10.96	
Evlenme şekli				
1. Görücü usulü	40.95±9.25	F=3.304 p=.040 Fark 2-3	45.52±8.67	F=.101 p=.904
2.Kendileri tanışıp anlaşarak	42.03±10.01		45.31±13.52	
3.Zorla (ailenin ya da başkalarının zorlaması)	35.36±11.97		42.66±.57	
Çocuk sahibi olma durumu				
Var	40.58±9.84	t=-.337 p=.737	45.04±11.43	t=-1.067 p=.288
Yok	41.47±12.33		47.65±6.45	
Aile tipi				
Çekirdek aile	40.40±9.90	t=-.787 p=.433	45.17±11.14	t=-.881 p=.379
Geniş aile	42.21±11.33		47.85±7.96	

Tablo 4.3.6’de Acıgöl ve Hacıbektaş’da yaşayan kadınların evlilik özelliklerine göre evlilik uyum ölçeği puanları incelenmiştir. Uygulanan testlerin sonucunda Acıgöl ve Hacıbektaş’da kadınların evlilik özelliklerinden evlilik sayısı, eşlerinin ve kendilerinin evlilik yaşı, çocuk sahibi olma durumu ve aile tipine göre evlilik uyum ölçeği toplam puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken ($p>0.05$), Acıgöl’de evlenme şekline göre evlilik uyum ölçeği toplam puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0.05$). Yapılan analiz sonucunda kadınların evlenme şekillerindeki farklılık kendileri tanışıp anlaşarak ve zorla evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır. Buna göre zorla (ailenin ya da başkalarının zorlaması) (35.36 ± 11.97) evlilik yapanların evlilik uyum ölçeği puanları kendileri tanışıp anlaşarak (42.03 ± 10.01) evlenen kadınlardan anlamlı derecede daha düşüktür.

Tablo 4.3.7. Acıgöl ve Hacibektaş'da Yaşayan Kadınların Ev Yaşantısıyla İlgili Kararlar Göre Evlilik Uyum Ölçeği Puanlarının Dağılımı (n=323)

Evlilik Uyum Ölçeği Toplam Puanı				
Ev Yaşantısıyla İlgili Kararlar ve İletişim Özellikleri	Acıgöl (n=146) X±SS	Test p	Hacibektaş (n=177) X±SS	Test p
Eşi ile iletişim sorunu yaşama durumu				
Var	31.72±12.08	t=-5.203 p=.000	32.44±18.28	t=-4.286 p=.000
Yok	43.30±7.76		47.71±6.86	
Çocuk sahibi olmada				
1.Kendisi alır	32.50±17.49	F=15.21 p=.000 Fark3-1,2	43.10±13.72	F=.829 p=.438
2.Eşi alır	32.19±10.60		52.00±4.24	
3.Birlikte alırlar	42.79±8.22		45.59±10.58	
Çocukların okula başlaması, eğitime devamları, veli toplantılarına katılımda				
1.Kendisi alır	39.95±11.53	F=5.814 p=.004	40.83±14.39	F=3.346 p=.038 Fark 1-3
2.Eşi alır	33.43±12.30		45.66±6.02	
3.Birlikte alırlar	42.39±8.26		46.37±9.99	
Çocuklar hastalandığında				
1.Kendisi alır	40.71±12.96	F=4.34 p=.015	37.81±18.93	F=8.796 p=.000 Fark 1-3
2.Eşi alır	33.66±13.12		42.20±4.43	
3.Birlikte alırlar	41.74±8.06		46.90±8.21	
Pazar ve market alışverişinde				
1.Kendisi alır	38.53±13.33	F=3.555 p=.031	44.79±11.83	F=5.454 p=.005 Fark 2-3
2.Eşi alır	38.37±10.54		38.77±14.37	
3.Birlikte alırlar	42.82±7.94		46.92±9.26	
Evin gelir gideri konusunda bütçe hazırlamada				
1.Kendisi alır	32.55±18.78	F=4.946 p=.008 Fark 1-3	41.73±16.67	F=2.393 p=.094
2.Eşi alır	39.96±9.69		44.00±11.93	
3.Birlikte alırlar	43.10±8.00		46.79±8.73	
Çocuklara harçlık verilmesinde				
1.Kendisi alır	37.40±16.37	F=3.102 p=.048	40.56±16.00	F=4.059 p=.019 Fark 1-3
2.Eşi alır	39.25±9.85		43.97±10.13	
3.Birlikte alırlar	42.90±8.06		47.09±9.57	
Kıyafet ayakkabı vs. alışverişine gitmede				
1.Kendisi alır	39.53±12.94	F=2.584 p=.079	41.54±15.22	F=2.378 p=.096
2.Eşi alır	37.75±11.57		45.65±12.30	
3.Birlikte alırlar	42.21±8.10		46.28±9.23	

Tablo 4.3.7’de Acıgöl ve Hacıbektaş’da yaşayan kadınların ev yaşantısıyla ilgili kararlar ve iletişim özelliklerine göre evlilik uyum ölçeği puanlarının dağılımı verilmiştir. Acıgöl’de ve Hacıbektaş’da eşleri ile iletişim sorunu yaşamayan kadınların yaşayanlara göre evlilik uyum ölçek puanları daha yüksektir (43.30±7.76, 31.72±12.08, 47.71±6.86, 32.44±18.28). Acıgöl ve Hacıbektaş’da kadınların eşi ile sorun yaşama ile evlilik uyum ölçeği puanı arasında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı farklılık vardır ($p<0.01$). Her iki ilçe de çocuklar hastalandığında hastaneye gitmesi, pazar ve market alışverişine gitme, çocuklara harçlık verme konusunda kararları eşleri ile birlikte alan kadınların evlilik uyum ölçek puanları en yüksektir.

Acıgöl ve Hacıbektaş’da kadınların ev yaşantısıyla ilgili kararlar (çocuk sahibi olma, çocukların okula başlaması, eğitime devamları, veli toplantılarına katılım, çocuklar hastalandığında hastaneye gitmesi, pazar ve market alışverişine gitme, evin gelir gideri konusunda bütçe hazırlama çocuklara harçlık verilmesi ve) ve iletişim özelliklerine (eşi ile iletişim sorunu yaşama durumu) göre evlilik uyum ölçeği toplam puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar vardır ($p<0.05$). yapılan analiz sonuçlarında. Acıgöl’de kadınların bütçe hazırlama konusunda karar almadaki farklılıkları, “birlikte alırlar” ve “kendisi alır” cevaplarından kaynaklanmaktadır. Buna göre bütçe hazırlama konusunda eşleriyle birlikte (43.10±8.00) karar veren kadınların evlilik uyumu puanları, kendisi (32.55±18.78) karar veren kadınlardan daha yüksektir. Hacıbektaş’da çocukların okula başlaması, eğitime devamları, veli toplantılarına katılımında karar alma konusundaki farklılıkları, “birlikte alırlar” ve “kendisi alır” cevaplarından kaynaklanmaktadır. Buna göre çocukların okula başlaması, eğitime devamları, veli toplantılarına katılımında eşleriyle birlikte (46.37±9.99) karar veren kadınların evlilik uyumu puanları, kendisi (40.83±14.39) karar veren kadınlardan daha yüksektir. Yalnızca Hacıbektaş’da kıyafet ayakkabı vs. alışverişine gitme, evin gelir gideri arasında bütçe hazırlama, kıyafet alışverişe gitme konusunda karar alma ile evlilik uyumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p> 0.05$)

Tablo 4.3.8. Acıgöl ve Hacıbektaş'da Yaşayan Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarının Dağılımı (n: 323)

Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Toplam Puanı				
Sosyo-Demografik Özellikler	Acıgöl (n=146) X±SS	Test p	Hacıbektaş (n=177) X±SS	Test p
Yaş				
49 yaş ve altı	47.88±12.15	t=-2.854 .005	31.80±9.49	t=-1.299 .196
50 yaş ve üstü	55.11±9.31		33.80±9.41	
Kadınların Eğitim durumları				
1.Okur-yazar değil,	56.06±7.86	F=2.334 .077	34.60±4.72	F=.143 .934
2.İlkokul	49.25±10.80		32.71±9.13	
3.Ortaokul	47.77±11.18		32.33±10.13	
4.Lise ve üstü	46.96±15.43		32.06±9.83	
Kadınların Çalışma Durumları				
Çalışıyor	46.78±16.17	t=-1.04 .428	31.38±10.81	t=-1.045 .297
Çalışmıyor	49.61±11.07		32.95±8.72	
Kadınların eşlerinin eğitim durumu				
1.İlkokul	50.43±9.94	F=.432 .650	35.77±9.67	F=2.383 .095
2.Ortaokul	48.36±11.97		31.78±9.92	
3.Lise ve üstü	48.57±13.68		31.68±9.14	
Eşlerinin çalışma durumu				
Çalışıyor	49.05±12.13	t=-.509 .612	32.36±9.54	t=.413 .680
Çalışmıyor	51.42±9.14		34.00±8.09	
Aylık Gelir				
Asgari ücret ve altı	51.70±11.43	t=-2.92 .004	33.54±9.20	t=1.187 .237
Asgari ücret üstü	46.01±12.02		31.78±9.62	

Tablo 4.3.8’de Acıgöl ve Hacıbektaş’da yaşayan kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği puanlarının dağılımı incelenmiştir. Acıgöl’de kadınların yaşları ve aylık gelir durumlarına göre kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği toplam puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar vardır ($p<0.05$). Acıgöl’de 50 yaş ve üstü olan kadınların kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği toplam puanı (55.11 ± 9.31), 49 yaş ve altı kadınlardan (33.80 ± 9.41) anlamlı derecede daha yüksektir. Hacıbektaş’da yaşayan kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği toplam puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. ($p>0.05$).

Tablo 4.3.9. Acıgöl ve Hacıbektas'da Yaşayan Kadınların Evlilik Özelliklerine Göre Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Puanları Farklılıklarının İncelenmesi (n: 323)

Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği				
Evlilik Özellikler	Acıgöl (n=146) X±SS	Test p	Hacıbektas (n=177) X±SS	Test p
Evlilik sayısı				
İlk evlilik	49.50±12.07	t=1.379	32.37±9.59	t=-.376
İkinci ve üzeri	43.50±9.45	p=.170	34.00±4.30	p=.707
Evlilik yaşı				
1.15 yaş altı	45.60±8.73	F=1.524 p=.221	31.16±7.22	F=.965 p=.383
2.15-17 yaş	51.34±9.84		34.54±10.83	
3.18 yaş üstü	49.04±13.30		32.00±9.24	
Eşinin evlilik yaşı				
17 yaş ve altı	49.33±6.85	t=.094	26.66±6.02	t=-1.061
18 yaş üstü	49.14±12.57	p=.925	32.52±9.51	p=.290
Evlenme şekli				
1.Görücü usulü	50.92±11.91	F=3.610 p=.030	33.47±9.95	F=1.370 p=.257
2.Kendileri tanışıp anlaşarak	46.25±11.43		31.13±8.89	
3.Zorla	52.94±12.50		30.66±4.93	
Aile tipi				
Çekirdek aile	49.51±12.47	t=.793	32.24±9.19	t=-.853
Geniş aile	47.34±9.00	p=.429	34.50±12.60	p=.395

Tablo 4.3 9'da Acıgöl ve Hacıbektas'da yaşayan kadınların evlilik özelliklerine göre kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği puanlarının dağılımı verilmiştir. Uygulanan test sonucuna göre Acıgöl'de kadınların evlilik özelliklerinden sadece evlenme şekline göre kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği toplam puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar vardır. ($p<0.05$). Hacıbektas'da ise evlilik özelliklerine (evlilik sayısı, kadınların ve eşlerinin evlilik yaşları, evlenme şekilleri ve aile tipi) göre kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği toplam puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. ($p>0.05$).

Tablo 4.3.10. Acıgöl ve Hacıbektaş'da Yaşayan Kadınların Ev Yaşantısıyla İlgili Kararlar Göre Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarının Dağılımı (n: 323)

Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği				
Ev Yaşantısıyla İlgili Kararlar ve İletişim Özellikler	Acıgöl (n=146) X±SS	Test p	Hacıbektaş (n=177) X±SS	Test p
Eşi ile iletişim sorunu yaşama durumu				
Var	47.51±12.41	t=-.901 p=.369	30.14±10.87	t=-1.357
Yok	49.65±11.88		32.83±9.19	p=.176
Çocuk sahibi olmada				
1.Kendisi alır	43.75±9.79	F=3.182 p=.044	33.55±10.88	F=.754 p=.472
2.Eşi alır	54.57±13.17		25.00±8.48	
3.Birlikte alırlar	48.57±11.68		32.37±9.31	
Çocukların okula başlaması, eğitime devamları, veli toplantılarına katılmada				
1.Kendisi alır	49.39±10.77	F=.991 p=.374	31.51±9.94	F=1.001 p=.369
2.Eşi alır	52.93±12.54		37.50±14.58	
3.Birlikte alırlar	48.36±12.46		32.40±9.14	
Çocuklar hastalandığında hastaneye gitmede				
1.Kendisi alır	46.65±9.59	F=3.24 p=.042	33.77±11.65	F=.825 p=.440
2.Eşi alır	56.00±13.79		28.00±7.41	
3.Birlikte alırlar	48.94±12.14		32.32±9.10	
Pazar ve market alışverişine gitmede				
1.Kendisi alır	47.85±10.39	F=3.594 p=.030	31.04±9.96	F=.901 p=.408
2.Eşi alır	53.20±13.02		34.27±11.36	
3.Birlikte alırlar	47.34±11.52		32.60±8.88	
Evin gelir gideri konusunda bütçe hazırlamada				
1.Kendisi alır	47.00±15.36	F=1.945 p=.147	30.63±10.60	F=.403 p=.669
2.Eşi alır	50.89±11.71		32.87±0.14	
3.Birlikte alırlar	46.96±11.63		32.51±8.95	
Çocuklara harçlık verilmesinde				
1.Kendisi alır	46.53±13.03	F=.552 p=.577	30.86±9.76	F=.366 p=.694
2.Eşi alır	50.04±11.05		32.46±9.69	
3.Birlikte alırlar	48.89±12.73		32.74±9.41	
Kıyafet ayakkabı vs. alışverişine gitmede				
1.Kendisi alır	47.92±11.23	F=.789 p=.456	32.61±10.83	F=3.065 p=.049
2.Eşi alır	47.51±11.72		37.20±11.01	
3.Birlikte alırlar	50.22±12.36		31.61±8.70	

Acıgöl ve Hacıbektaş'da yaşayan kadınların ev yaşantısıyla ilgili kararlar ve iletişim özelliklerine göre kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği puanlarının dağılımı Tablo 4.3.10'de incelenmiştir. Acıgöl'de ev yaşantısı ile ilgili kararlardan çocuk sahibi olma, çocuklar hastalandığında hastaneye gitme, Pazar/market alışverişe gitme konusunda kararları eşleri tarafından alınan kadınların kadına yönelik şiddet ölçek puanları daha yüksektir (54.57 ± 13.17 ; 56.00 ± 13.79 ; 53.20 ± 13.02). Aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Acıgöl'de kadınların pazar ve market alışverişine gitmede konusunda karar almadaki farklılıkları, "eşi alır" ve "birlikte alırlar" cevaplarından kaynaklanmaktadır. Buna göre pazar ve market alışverişine gitmede konusunda eşleriyle birlikte (47.34 ± 11.52) karar veren kadınların evlilik uyumu puanları, eşleri (53.20 ± 13.02) karar veren kadınlardan daha düşüktür. Hacıbektaş'da çocukların kıyafet ayakkabı vs. alışverişine gitmede konusunda karar almadaki farklılıkları, "eşi alır" ve "birlikte alırlar" cevaplarından kaynaklanmaktadır. Buna göre kıyafet ayakkabı vs. alışverişine gitmede konusunda eşleriyle birlikte (37.20 ± 11.01) karar veren kadınların evlilik uyumu puanları, eşleri (31.61 ± 8.70) karar veren kadınlara oranla daha yüksektir.

Tablo 4.3.11. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Alt Ölçekler ve Genel Ölçek Puanları ile Evlilik Uyum Ölçeği Puanları Arasındaki Korelasyon Analizi

Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği Alt Ölçekler	Evlilik Uyum Ölçeği					
	Acıgöl (n=146)		Hacıbektaş (n=177)		Toplam (n=323)	
	Rho	p*	Rho	p*	Rho	p*
Ekonomik Şiddet	-0.121	0.145	0.088	0.243	-0.203	0.000
Duygusal, Psikolojik, Cinsel Şiddet	-0.196	0.018	0.037	0.623	-0.143	0.010
Meşrulaştırıcı Mitler	-0.167	0.043	0.064	0.399	-0.165	0.003
Neden Açıklayıcı Mitler	-0.031	0.706	-0.012	0.872	-0.119	0.032
Şiddet Tutumu (Genel)	-0.156	0.061	0.052	0.496	-0.200	0.000

* Spearman

Kadınların her iki ölçekten almış oldukları puanlar arasındaki ilişki korelasyon analizi ile incelenmiştir. Bu ilişki Tablo 4.3.11’de gösterilmektedir. Örneklem grubunun tamamında kadına yönelik şiddet ölçeği alt ölçekler ve genel ölçek puanı ile evlilik uyum ölçeğinden aldıkları puanlar arasında negatif yönlü zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Bu bulguya göre örneklem grubundaki kadınların tamamında Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği puanı arttıkça (geleneksellik arttıkça) evlilik uyumu ölçeği puanı azalmaktadır. Her iki ölçek arasındaki ilişki ilçelere göre ayrıca hesaplanmıştır. Bu analiz sonucunda Acıgöl’de yaşayan kadınların Duygusal, Psikolojik, Cinsel Şiddet (Spearman’s $r = -0.196$, $p = 0.018$), Meşrulaştırıcı Mitler (Spearman’s $r = 0.167$, $p = 0.043$) alt ölçek puanları ile evlilik uyumu ölçeği puanları arasında negatif yönlü zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Yani Acıgöl’de yaşayan kadınların Duygusal, Psikolojik, Cinsel Şiddet, Meşrulaştırıcı Mitler alt boyutlarından aldıkları puan arttıkça (bu alt ölçeklerde geleneksellik arttıkça) evlilik uyumu azalmaktadır. Hacıbektaş’da yaşayan kadınlarda ise her iki ölçek puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (Spearman’s $r = 0.052$ $p = 0.496$).

Tablo 4.3.12. Acıgöl ve Hacıbektaş’da Yaşayan Kadınların Şiddet Görme Durumunun Evlilik Uyumuna Etkisi

Bağımsız Değişken	Anova		Model Özeti		Katsayılar		
	F	p	R ²	Düz. R ²	β	T	p
Şiddet Görme Dur.	65,056	0,000*	0,169	0,166	-0,760	-8,066	0,000*

*:p<0.05 Bağımlı değişken: Evlilik Uyumunu

Tablo göz önünde bulundurulduğunda basit doğrusal regresyon analizi denklemindeki R² determinasyon katsayısı değerine göre evlilik uyumunda meydana gelen değişikliklerin %16,6’sı (Düz. R²=0,166) bağımsız değişken olan şiddet görme durumu tarafından açıklanmaktadır. Bu iki değişken arasında anlamlı negatif yönlü bir etkileşim bulunmuştur (β=-0.760; t=-8.066; p=0.000). Buna göre şiddet gören kadınların evlilik uyumları şiddet görmeyen kadınlardan daha azdır.

Evlilik uyumunu, şiddet görme durumunun etkileyip etkilemediğini incelemek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre kadınlarda şiddet görme durumu evlilik uyumunu etkilemektedir. Şiddet gören kadınlarda evlilik uyumunun daha düşük olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.3.13. Acıgöl ve Hacıbektaş'da Yaşayan Kadınların Şiddet Tutumu Ölçeğinin Alt Boyutlarının Evlilik Uyumuna Etkisi

Bağımsız Değişken	Anova		Model Özeti		Katsayılar		
	F	p	R ²	Düz. R ²	β	T	p
Ekonomik Şiddet	3.049	0.017*	0.037	0.025	-0.161	-2.732	0.007*
D.-P.-C. Şiddet					0.022	0.387	0.699
Meşrulaştırıcı M.					-0.030	-0.474	0.636
Neden Açk. Mit.					0.077	1.474	0.142

*:p<0.05 Bağımlı değişken: Evlilik Uyumunu

Tablo göz önünde bulundurulduğunda çoklu doğrusal regresyon analizi denklemindeki R² determinasyon katsayısı değerine göre evlilik uyumunda meydana gelen değişikliklerin %2,5'i (Düz. R²=0,025) bağımsız değişkenler olan ekonomik şiddet, duygusal/psikolojik/cinsel şiddet, meşrulaştırıcı mitler ve neden açıklayıcı mitler tarafından açıklanmaktadır. Ekonomik şiddet evlilik uyumunu etkileyen en önemli ve tek değişkendir. Bu iki değişken arasında anlamlı negatif yönlü bir etkileşim bulunmuştur (β=-0.161; t=-2.732; p=0.007). Ancak duygusal/psikolojik/cinsel şiddet, meşrulaştırıcı mitler ve neden açıklayıcı mitler ile evlilik uyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir etkileşim bulunmamaktadır (β=0.022, t=0.387, p=0.699; β=-0.030, t=-0.474, p=0.636; β=0.077, t=1.474, p=0.142).

Araştırma kapsamında evlilik uyumu ölçeği ele alınarak, kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeğinin alt boyutlarından en çok hangisinin evlilik uyumunu açıkladığını belirlemek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeğinin alt boyutu olan ekonomik şiddet evlilik uyumunu etkileyen tek değişken olduğu görülmektedir. Kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeğinin alt boyutları olan duygusal/psikolojik/cinsel şiddet, meşrulaştırıcı mitler ve neden açıklayıcı mitler değişkenlerinin ise evlilik uyumunu etkilemediği anlaşılmıştır.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu araştırmada evli kadınların evlilik uyumlarının ve kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının belirlenmesi amaçlandı. Acıgöl ilçesinde yaşayan kadınlarda 49 ve altı yaş grubunda olan, okur-yazar olmayan ve aylık geliri asgari ücret ve altında olan kadınların oranı Hacıbektaş'daki kadınların oranından daha fazladır. Bunlara ek olarak Acıgöl ilçesinde evlilik yaşı 15 yaş altı, eşinin evlilik yaşı 17 yaş ve altı olan ve zorla evlenen kadınların oranı Hacıbektaş'daki kadınların oranından daha fazladır (Tablo 4.1.1, 4.1.2). Araştırma sonuçlarına göre Acıgöl'deki kadınların %68.3'ü, Hacıbektaş'da ise %31.7'si şiddet görmekte ve şiddet gören kadınlar Acıgöl'de en fazla sözel (60.4), hacıbektaş'da ise cinsel/ekonomik şiddet (%42.9) gördüğünü ifade etmiştir (Tablo 4.2.1). Ülkemizde yapılan Aile içi şiddet araştırması (2014) sonuçlarına göre, kadınların %36'sı fiziksel, %12'si cinsel ve %44'ü duygusal şiddete maruz kalmaktadır [6].

Kadınların yaşadığı aile içindeki şiddeti algılama ve yorumlamadaki farklılıklara; içinde yaşadığı toplumun dini, siyasi ve sosyal düzenlemelerinin yanı sıra kadının toplumdaki konumu da neden olmaktadır [48]. Yaman Efe ve Ayaz'ın (2010) çalışmasında kadınların %88.1'i şiddeti “fiziksel (dayak, dövme v.b)” olarak tanımlamakta, %28.6'sı şiddetin nedenini “erkeklerin sözünü dinlememe” olarak belirtmekte, %43.2'si “eşe ihanet durumunda” şiddeti haklı görmektedir. [12]. Başka bir çalışmada erkeklerin; %44.9'u “kocasının sözünü dinlemeyen eşleri dövme hakkı” olduğunu, %66.2'si “evin reisinin erkek olduğu” ve %53.7'sinin “kadınlardan daha üstün olduklarını” düşündüklerini belirtmektedir. Kadınlarında eşleri tarafından şiddet görmeyi onayladıkları hatta şiddeti haklı kılacak davranışlarında olduğunu düşündükleri çalışmalar mevcuttur [9]. Araştırmamızda iki ilçede şiddet görme ve görülen şiddetin türünde farklılıklar saptanmıştır. Acıgöl'deki kadınların daha fazla sözel (%76.3) ve fiziksel (%60.4) şiddet; Hacıbektaş'daki kadınların ise daha fazla ekonomik/cinsel (%42.9) şiddeti görmesi araştırmanın dikkat çeken bir yanındır (Tablo 4.2.1). İki ilçede şiddet görme türleri arasındaki bu farklılıklar kadınların şiddete yönelik algılarından; Acıgöl'deki kadınların ekonomik ve cinsel şiddeti daha az paylaşması, aile içinde yaşanabileceğini ve paylaşamayacak kadar mahrem olduğunu düşünmesinden kaynaklanabilir. Buna karşın Hacıbektaş'da kadına yönelik şiddetin daha az görülmesi

bölgede benimsenen Bektaşî kültüründen olabilir. Bektaşî kültürü öğretisinde kadın önemli bir yere sahip olup; Hacı Bektaşî Veli ile şekillenen Dört kapı kırk makam öğretisinde insan tanımında cinsiyet ayrımı gözetmeksizin cinsiyetler eşdeğerdir. “Önemli olan er kişiliktir, er kişide eren kişiye denir” sözünde de görüldüğü gibi kadın ve erkeği eşit olarak görmektedirler [82].

Araştırma kapsamına alınan Acıgöl'deki kadınların şiddete ilişkin tutum ölçeği genel puanı 49.17 ± 11.99 , Hacıbektaş'da ise 32.42 ± 9.48 'dir. (Tablo 4.3.3). Bu bulgu kadınların şiddete ilişkin tutumlarında her iki ilçede de geleneksel bakış açısından uzaklaştığını gösterirken Hacıbektaş'da bu oran Acıgöl'e göre daha fazla olduğu görülmektedir. Acıgöl'de ve Hacıbektaş'da yaşayan kadınlar arasında şiddete ilişkin tutum ölçeği genel puanları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($P < 0.01$). Buna göre Acıgöl'de yaşayan kadınların ekonomik şiddet, duygusal psikolojik cinsel şiddet, meşrulaştırıcı mitler, neden açıklayıcı mitler ve şiddete ilişkin tutum ölçeği toplam puanları Hacıbektaş'da yaşayan kadınlardan anlamlı derecede daha fazladır (Tablo 4.3.3). Bizim araştırmamızın aksine üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada, kadınların şiddet tutumlarının geleneksel eğilimde olduğu saptanmıştır [83, 84, 85]. Üniversite öğrencilerinde şiddet tutumlarının geleneksel olması da düşündürücüdür.

Araştırmamızda kadınların ev yaşantısı ile ilgili kararlar ile şiddete yönelik tutum toplam puanları ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.01$, Tablo 4.3.11) Bu durum Acıgöl'de ev içi kararları almada (veli toplantılarına katılım, çocuklar hastalandığında hastaneye gitmesi, pazar ve market alışverişine gitme, evin gelir gideri) konusunda eşinin almasından kaynaklandığı düşünülmektedir (Tablo 4.1.4) Aile içinde karar alma aile içi ilişkilerde en hassas olan konulardan birisidir. Öztürk ve Toprak'ın çalışmasında da kadının eğitim seviyesi yükseldikçe aile içi kararlara katılmak istemektedirler. [86]. Aynı zamanda araştırmamızda Acıgöl'deki kadınların eğitimin daha düşük ve geniş aile tipine sahip olmaları ortak karar almalarını engelleyen faktörlerden olabilir (Tablo 4.1.1, 4.1.2)

Eşlerin aileyi ilgilendiren konularda birbirlerinin düşünce ve isteklerini dikkate alıp ortak kararların alınması eşler arasında uyumu da güçlendirmektedir. [87]. Araştırmamızdaki kadınların evlilik uyumları Hacıbektaş'da (45.38 ± 10.93) yüksek,

Acıgöl'de (40.69±10.11) ise düşük olup; evlenme şekli, ev yaşantısıyla ilgili karar alma, ile evlilik uyum ölçeği toplam puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo 4.3.2, Tablo 4.3.7, Tablo 4.3.8, $p<0.05$). Yılmaz ve Avcı (2015) kadınların ailede alınan kararlarda söz hakkına sahip olması durumunun evlilik uyumunu arttırdığı, Özmen Süataç (2010) ve Şendil ve Korkut (2008)'un yapmış oldukları çalışmalarda flört ederek evlenen grupların evlilik uyumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır [84, 88, 89]. Bunlara ek olarak araştırmamızda şiddet gören kadınların şiddet görmeyenlere göre evlilik uyumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Şiddet görme durumu ile evlilik uyumu ölçeği toplam puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo 4.3.4 $p< 0.01$). Basit doğrusal regresyon analizi sonucuna göre kadınlarda şiddet görme durumu evlilik uyumunu etkilemektedir. Şiddet gören kadınlarda evlilik uyumunun daha düşük olduğu saptanmıştır (Düz. $R^2=0,166$, Tablo 4.3.13). Bir başka çalışma da şiddet olan evliliklerde eşlerde, problem çözme ve olumlu görüşme becerilerinin eksik olduğu, eşlerin umutsuz, şikayet etme ve çatışma eğilimde olduklarını söylemektedir [16]. Şiddetin boyutu ne olursa olsun çiftler arasında uyumsuzluğu önemli oranda etkilemektedir [90]. Bizim araştırmamızda Acıgöl'e oranla Hacıbektaş'daki kadınlar, çoğunlukla kendileri tanışıp anlaşarak evlenmiş, ekonomik seviyeleri yüksek, ev yaşantısıyla ilgili ortak kararlar veren ve daha az şiddet gören kadınlar oldukları için evlilik uyumunun Hacıbektaş'da daha yüksek olduğu düşünülebilir (Tablo 4.1.1, Tablo 4.1.2, Tablo 4.1.4, Tablo 4.2.1)

Literatürde evlilik uyumu ve kadınların şiddet görme durumları ile ilgi çalışmaların olmasına karşın şiddet tutumlarının araştırıldığı çalışmalar bulunmamaktadır [16, 90, 91]. Araştırmamızda Acıgöl ve Hacıbektaş'da yaşayan kadınların şiddet tutumu ölçeğinin alt boyutlarının evlilik uyumuna etkisini ölçmek amacı ile yapılan çoklu doğrusal regresyon analizine göre evlilik uyumunda meydana gelen değişikliklerin %2,5'i (Düz. $R^2=0,025$,) bağımsız değişkenler olan ekonomik şiddet, duygusal/psikolojik/cinsel şiddet, meşrulaştırıcı mitler ve neden açıklayıcı mitler tarafından açıklanmaktadır. Ekonomik şiddet evlilik uyumunu etkileyen en önemli ve tek değişkendir. Bu iki değişken arasında anlamlı negatif yönlü bir etkileşim bulunmuştur ($\beta=-0.161$; $t=-2.732$; $p=0.007$). Ancak duygusal/psikolojik/cinsel şiddet, meşrulaştırıcı mitler ve neden açıklayıcı mitler ile evlilik uyumu arasında istatistiksel

olarak anlamlı bir etkileşim bulunmamaktadır ($\beta=0.022$, $t=0.387$, $p=0.699$; $\beta=-0.030$, $t=-0.474$, $p=0.636$; $\beta=0.077$, $t=1.474$, $p=0.142$) (Tablo 4.3.14)

6. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Nevşehir ili, Acıgöl ve Hacıbektas ilçe merkezlerinde yaşayan 15 yaş üstü evli kadınların, aile içi kadına şiddete yönelik tutumları ve evlilik uyumları belirlenmesini amaçlayan çalışmanın sonuçlarına göre;

- ✓ İki ilçe arasında tanımlayıcı özellikler arasında farklılıklar vardır,
- ✓ Kadına yönelik şiddet Acıgöl'de (%68.3) Hacıbektas'a (%31.7) oranla daha fazla görülmekte,
- ✓ Evlilik uyumu Hacıbektas' da (45.38 ± 10.93) , Acıgöl'e (40.69 ± 10.11) oranla daha yüksek,
- ✓ Her iki ilçede şiddete ilişkin tutum puanları geleneksellikten uzaklaştığını gösterirken; Hacıbektas'da bu oran Acıgöl'e göre daha fazla,
- ✓ Kadına yönelik şiddete ilişkin tutum ölçeği puanı arttıkça (geleneksellik arttıkça) evlilik uyumu azalmakta,
- ✓ Kadınlarda şiddet görme durumu evlilik uyumunu (%16.6) etkilemekte ve şiddet gören kadınlarda evlilik uyumunun daha düşük olduğu anlaşılmış,
- ✓ Ekonomik şiddet evlilik uyumunu etkileyen en önemli ve tek değişken olup bu iki değişken arasında anlamlı negatif yönlü bir etkileşim olduğu bulunmuştur

Bu araştırma bulgularına dayanarak;

- ✓ Araştırmanın yapıldığı ilçe merkezlerinde kadınların ve eşlerinin eğitim durumu, kadınların çalışma durumu, evlilik yaşları, aylık gelir, aile tipi ev yaşantısıyla ilgili ortak kararların alınması gibi bölgesel farklılıklardan kaynaklı şiddet görme durumlarını, evlilik uyumlarını ve şiddete yönelik tutumlarını konusunda farklılıklar ortaya çıkmıştır.
- ✓ Benzer çalışmaların yapılmasında ekonomik düzeyi düşük bölgelerde yaşayan kadınlara öncelik verilmesi,
- ✓ Özellikle kadınların bilgi, tutum ve davranışlarını kapsayan çalışmaların yapılması,
- ✓ Şiddet, evlilik uyumu ve şiddete yönelik tutum konusunda farkındalık ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması önerilebilir.

7. KAYNAKLAR

1. Demir Akça A. S., ve ark., "Aile İçi Şiddet", *Turkiye Klinikleri Journal of Family Medicine Special Topics*, 7(4), s. 86-91, 2016.
2. Bianet: <http://www.bianet.org/kadin>
3. *World Health Organization* "Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence", 2013.
4. Usta J., Taleb R., "Addressing domestic violence in primary care: what the physician needs to know, Libyan", *Journal of Medicine*; 9:23527, 2014.
5. Vachher A. S., Sharma A. K., "Domestic violence against women and their mental health status in a colony in Delhi", *Indian Journal of Community Medicine*, s. 35, 403-405, 2010.
6. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması", Özet Rapor, Ankara, 2014.
7. Karal D., Aydemir E., "Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet", Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, Sosyal Araştırmalar Merkezi, USAK Rapor No: 12-01, USAK Yayınları, Ankara, 2012.
8. İlhan U., "Kadın evi", İstanbul, Cep Yayınları, 1992.
9. Tav A. Ş., Gültekin B. K., Sarıöz Arpacıoğlu B., "Aile İçi Fiziksel Şiddete Maruz Kalmış Evli Kadınlarda Klinik Özellikler, Çiftlerarası Uyum ve Cinsel Yaşam Kalitesi", *Klinik Psikiyatri*; 21:254-260, 2018.
10. Özkalp E., "Sosyolojiye Giriş" Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırmalar Vakfı, 1993.
11. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, "Aile İçi Şiddetin Sebepleri ve Sonuçları", Ankara, 2000.
12. Yaman Efe Ş., Ayaz S., "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı", *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11:23-29, 2010.
13. Stith, S.M., ve ark., "Marital Satisfaction and Marital Discard as Risk Markers for Intimate Partner Violence: A meta-Analytic Review", *Journal of family violence*, 23, 149-160, 2008.

14. Schuler S. R., Islam F., "Women's acceptance of intimate partner violence within marriage in rural Bangladesh" *Studies in Family Planning*, 39(1): 49-58, 2008.
15. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, "Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet", 2009.
16. Anderson Kristin L., Umberson, D., Elliot S., "Communication and Contemporary Family Issues (Ed. by: Anita L. Vangelisti), Handbook of Family Communication" New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 629-647, 2004.
17. Şenyuva G., Yavuz M.F., "Fiziksel Şiddet Olgularında Travma Sonrası Stres Bozukluğunun Değerlendirilmesi", *Adli Tıp Dergisi*, 23(1): 1-14, 2009.
18. Tezer E., "Evli Eşler Arasındaki Çatışma Davranışları: Algılama ve Doyum". H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 1986.
19. Arpacı F., Tokyürek Ş., Şanlı N., "Boşanmaların Azaltılması ve Ailenin Korunmasına Yönelik Görüşler", *Uluslararası Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi* Cilt: 1 Sayı: 2 Yıl, 2013.
20. T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, "Boşanma Nedenleri Araştırması", Avşaroğlu Matbaası, Ankara, 2009.
21. Türkiye İstatistik Kurumu
<http://www.tuik.gov.tr/PreHAberBultenleri.do?id=2115>, 2015.
22. Türkiye İstatistik Kurumu
<http://www.tuik.gov.tr/Start.do;jsessionid=L3y2b2Qf6Qk1vLgNM6TT0qJ2dTq6J2vTwRMT7pzcLILLfSx5Ynz!-1705788569>, 2018.
23. Yalçın H., "Evlilik Uyumu İle Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki" *Journal of Research in Education and Teaching*, Cilt:3 Sayı:1 Makale No: 24, 2014.
24. Dişsiz M., Hotun Şahin N., "Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet", *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, Cilt:1,Sayı:1, 2008.
25. World Health Organization "World Report On Violence And Health: Krug EG, Dahlberg LL, Mercy JA, Zwi AB, Lozano R (editors). Geneva", 3-22. 2002.
26. Yavuz M.S, Aşirdizer M., "Evlilik içi ırza geçme", *Adli Tıp Dergisi*, 23(2):35-42, 2009.

27. Boz B., ve ark., ‘‘Mayıs 2003- Temmuz 2004 Tarihleri Arasında Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalına Başvuran Aile İçi Şiddet Olguları’’, *Pamukkale Tıp Dergisi*, 1(1):13-16, 2008.
28. Çaylı Rahte E., ‘‘Aile İçi Şiddet Ve Medya: Gündüz Kuşağı Televizyonunda Şiddetin Görünürlüğü ve Yeniden Üretimi’’, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (30):181-207, 2010.
29. İbiloğlu A.O., ‘‘Aile içi şiddet’’, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2):204-22, 2012.
30. United Nations General Assembly, ‘‘Declaration on the Elimination of Violence against Women’’, <http://www.un.org/documents/ga/res/48/a48r104.htm>
31. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, ‘‘Kadına yönelik aile içi şiddet’’, Ankara, 2008.
32. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyon Raporu, 2. Cilt, 2015.
33. Page, A.Z., İnce, M., ‘‘Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme’’ *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(22): 81-94, 2008.
34. Karataş S., Şener Ü., Otaran N., T.C.Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, ‘‘Kadın Sığınma Evi Kılavuzu’’, 2008.
35. Gökulu G., Hosta N., ‘‘Basında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Analizi: Hürriyet, Sabah ve Posta Gazeteleri Örneği (2005-2008)’’ *The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS) International Journal of Social Science*, 6(2): 1829-1850, 2013.
36. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, ‘‘Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı’’, 21,22, 2008.
37. Karaboğa I., ‘‘Şiddete Maruz Kalan Kadınlarda Psikolojik Belirtiler: Kişilik Özellikleri ve Sosyal Destek Algısı Açısından Bir İnceleme’’ Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013.
38. Demir S., ‘‘Aile İçi Şiddetin Çocuk Açısından Değerlendirilmesi’’ Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1997.
39. Bozkurt Şener E., ‘‘Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Önlemede 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve değerlendirilmesi’’ Uzmanlık Tezi. Ankara, 2011.

40. T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, “Töre ve Namus Cinayetleri İle Kadınlara Ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi” TBMM Araştırma Komisyonu Raporu, Ankara, s.91, 99-03, 2006.
41. Beliner A. S., “Konak Sağlık Grup Başkanlığı’na Bağlı Kurumlarda Çalışan Personelin Aile İçi Şiddetle Karşılaşmasının Değerlendirilmesi” Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2006.
42. T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele” Ulusal Eylem Planı, 2016
43. Kök Can M., “Sağlık Çalışanının Aile İçi Şiddet Olgusuna Bakış Açısı”, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, 2010.
44. Damka, Z. “Sığınma Evinde Kalan Şiddet Mağduru Kadınlar: Anksiyete Duyarlılığı, Travmaya Bağlı Suçluluk, Travma Sonrası Stres Bozukluğu ve Psikolojik Belirtiler” Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009.
45. Dijulio K.S., “Families in Crisis: Family Violence, In: Warcarolis EM editors, 3rd ed Foundations of Psychiatric Mental Health Nursing, St. Louis” *WB Saunders Company*, 387-437s., 1998.
46. Eryılmaz G., “Aile İçi Şiddet, Kadın Sağlığı ve Hemşirelik” *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 5(2):19-24, 2001.
47. T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması” Özet Rapor Ankara, 2014
48. Şahin H. K., “Aile İçi Şiddetle Mücadelede Çalışmaları ve Karşılaşılan Sorunlar”, Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010.
49. Komut S., “Türkiye’de Kadın, Cinsellik Ve Kürtaj” *Sosyal ve Beşeri Bilimler Derg.*, 3(1): 87-95, 2011.
50. Özden S., “Boşanma Sebepleri Bakımında Aile İçi Şiddet” Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.
51. Cassidy K., “How to Access and Intervene in Domestic Violence Situations Home Healthcare Nurse”, *J Contin Educ Nurs*, 17(10), 1999.

52. T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, “Töre ve Namus Cinayetleri İle Kadınlara Ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi” TBMM Araştırma Komisyonu Raporu, Ankara, s.91, 99-03, 2006.
53. Batlaş Z., “Bir Sağlık Sorunu Olarak Şiddet” IX. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmalar Kitabı, Pastel Matbaası, 213-220s., İstanbul, 1996.
54. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Aile Kurultayı Kitabı, 221-227s., Ankara, 1998.
55. Beşer A., “Kadın ve Şiddet”, I. Ulusal Hemşirelik Öğrenci Sempozyumu Program ve Özet Kitabı, 31s., İzmir, 2000.
56. *World Health Organization*, “Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non partner sexual violence”, http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/85241/1/WHO_RHR_HRP_13.06_eng.pdf?u=1, 2013.
57. Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı (FRA), http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf, 2014.
58. Altınay A. G., Arat Y., “Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet” İstanbul, 2007.
59. World Health Organization, “Violence against women: The health sector responds”, 2013.
60. Akyüz G., Kuğu N., Doğan O., Özdemir L., “Bir Psikiyatri Polikliniğine Başvuran Evli Kadın Hastalarda Aile İçi Şiddet, Evlilik Sorunları, Başvuru Yakınması ve Psikiyatrik Tanı”, *Yeni Symposium*,40: 41–48, 2002.
61. World Health Organization, “Multicountry Study on Women’s Health and Domestic Violence Against Women İntial Reports on Prevalance, Health Outcomes and Women’s Responses” Geneva, 2005.
62. Vahip I., Doğanavşargil Ö., “Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız” *Türk Psikiyatri Dergisi*, s.107-114, 2006.
63. Şafak, ÖC., Arkar H., “Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Cinsel Doyum Arasındaki İlişkiler” Literatür Sempozyum, 1(3), 16-24, 2014.

64. Yalçın H., “Evlilik Uyumu İle Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki”
Journal of Research in Education and Teaching, Cilt:3 Sayı:1 Makale No: 24,
2014.
65. Kocadere M., “İyi ve Kötü Evliliklerin Özelliklerini Belirlemeye Yönelik
Betimsel Bir Çalışma”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, E.Ü. Sağlık
Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1995.
66. Demir A., Fişiloğlu H., “Loneliness And Marital Adjustment Of Turkish
Couples” *The Journal of Psychology*, 133(2), 230-240, 1999.
67. Fişiloğlu H., “Consanguineous Marriage And Marital Adjustment In Turkey”.
The family journal: counseling and therapy for couples and families, 9:215-222,
2001.
68. Osmond M.W., “Marital Organization İn Low-Income Families: A Cross-Race
Comparison International Sociology Of The Family”, 1977.
69. Davidson B.A., “Test of Equity Theory for marital Adjustment Social
Psychology Quarterly”, 1984.
70. Noller P., “Gender and Marital Adjustment Level Differences İn Decoding
Messages From Spouses and Strongers”. *Journal Of Personality And Social
Psycholgy*, 1981.
71. Navran L., “Communication and adjustment in marriage. Family process”,
1967.
72. International Council of Nurses “Nurses, Always There For You: United
Against Violence” Anti-Violence Tool Kit, 2001.
73. World Health Organization, “World Report on Violence and Health” Geneva,
2002.
74. Nevşehir Belediyesi Kadın Danışma Merkezi, “ Nevşehir İlçelerinin Kadına
Yönelik Şiddet Araştırması” Sonuç Raporu, 2015.
75. T.C. Acıgöl Kaymakamlığı <http://www.acigol.gov.tr/>
76. T.C. Hacibektaş Kaymakamlığı <http://www.hacibektas.gov.tr/genel-bilgiler>)
77. Türkiye İstatistik Kurumu
[http://www.tuik.gov.tr/Start.do;jsessionid=B5hKb2JpXNhGZf9LyWwTcfLNVyw3
LSC71GQLFQPy8cSLSHwb5zDK!-830087831](http://www.tuik.gov.tr/Start.do;jsessionid=B5hKb2JpXNhGZf9LyWwTcfLNVyw3LSC71GQLFQPy8cSLSHwb5zDK!-830087831), 2015.

78. Ünver Ö., Gamgam H., Altunkaynak B., ‘‘Spss Uygulamalı Temel İstatistik Yöntemler’’, Ankara, 2016.
79. Tutarel Kışlak Ş., ‘‘Evlilik Uyum Ölçeğinin (EUÖ) Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması’’ *3P Dergisi* 7(1), 50-57, 1999.
80. İdiz Z., ‘‘Evlilik Uyumu, Evlilik Yatırımı, Aile İçi Şiddet ve İntihar Girişimi Arasındaki Bağlantıların Sosyal Psikolojik Açından İncelenmesi’’, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2009.
81. Gömbül, Ö., ‘‘Ailede Kadına Eşi Tarafından Uygulanan Şiddet ve Şiddette Mesleki Role İlişkin Hemşirelerin Tutumları İle Cinsiyet Rol Kalıpları Arasındaki İlişki’’, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1998.
82. Menemencioğlu, B., ‘‘Bektaş ve Alevi Kültüründe Kadın’’, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*. Sayı, 60: 129-140, 2011.
83. Sabancıoğulları S., ve ark., ‘‘Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddete Ve Şiddette Mesleki Role İlişkin Tutumları, Benlik Saygıları Ve Etkileyen Faktörler’’ *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 13 (1): 35-43, 2016.
84. Karabulutlu Ö., ‘‘ Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Deneyimleri Ve Tutumları’’ *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 4(1): 27-34, 2015.
85. Kanbay Y., ve ark., ‘‘ Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Görüş Ve Tutumlarının Belirlenmesi’’, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(2), 2012.
86. Zeren Öztürk G., Toprak D., ‘‘Kadın Sağlık Personellerinin Kadına Yönelik Şiddet Hakkında Bilgi Tutum ve Davranışları’’ *Konuralp Tıp Dergisi*; 9(1):58-62, 2017.
87. Kabaklı Çimen L. ‘Bir Faktör Olarak Eğitimin Kadının Aile İçi Kararlara Katılımı Üzerine Etkisi’’ *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education* , 2012.
88. Özmen Süataç A., ‘‘Evlilik Uyumunun Kişilerarası Tarz Ve Öfke Açısından İncelenmesi’’, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2010.

89. Şendil, G., Korkut, Y., ‘‘Evli Çiftlerdeki Çift Uyumu Ve Evlilik Çatışmasının Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi’’ Psikoloji Çalışmaları, 28, 15-34. 2008.
90. Karadağ Ş.. ‘‘Evlilik Uyumu İlişkisinde Aile İçi İletişimin Rolü: Konya Örneği’’, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2015.
91. Yılmaz A., Aydın A.İ., ‘‘15-49 Yaş Grubu Evli Kadınların Bazı Toplumsal Cinsiyet Özellikleri İle Evlilik Uyumları Arasındaki İlişki’’ , *University Journal of Health Sciences*, 4(2) 12.-14, Gümüşhane, 2015.

EKLER

EK 1 :

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ENSTİTÜ YÖNETİM KURULU KARARLARI

Karar Tarihi: 19.09.2016

Toplantı Sayısı:34

2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında tez çalışmasına başlayan Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı 15011120013 numaralı öğrencisi Fatma SEZER' in tez konusunun görüşülmesi.

2016.34.298 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında tez çalışmasına başlayan Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı 15011120013 numaralı öğrencisi Fatma SEZER' in tez konusu görüşüldü.

Yapılan görüşmeler sonucunda, 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında tez çalışmasına başlayan Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı 15011120013 numaralı öğrencisi Fatma SEZER' in “ Nevşehir’ de Yaşayan Evli Kadınlar, Aile İçi Şiddete Yönelik Tutumları ve Evlilik Uyumlularının Belirlenmesi ” başlıklı tez önerisinin Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 39. maddesi gereğince danışmanı Yrd. Doç. Dr. Ayşegül ÖZCAN tarafından sunulan tez öneri formu incelenerek tez konusunun kabulüne ve durumun Anabilim Dalı Başkanlığına ve danışmanına tebliğine oy birliği / oy çokluğu ile karar verildi.

Doç. Dr. Şahlan ÖZTÜRK
Enstitü Müdürü
Başkan

Doç. Dr. Bayram DEVİREN
Müdür Yardımcısı
Üye

Prof. Dr. Bülent KURT
Üye

Doç. Dr. Aslıhan KARATEPE
Üye

Yrd. Doç. Dr. K. Emre GERÇEKASLAN
Üye

Erkan SARIKAYA
Raportör

EK 2:

1. TANITICI BİLGİ FORMU

Nevşehir İli, Acıgöl ve Hacıbektaş ilçe merkezlerinde yaşayan 15 yaş üstü evli kadınların, aile içi şiddete yönelik tutumları ve evlilik uyumlarını belirlemek üzere bir araştırma yapılması planlanmaktadır. Bu amaçla sizlere bir anket formu uygulanacaktır. Çalışmanın yapılabilmesi için Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan yazılı izin alınacaktır.

Çalışmaya katılmanız ve doğru yanıtlar vermeniz araştırmanın sonuçlarını etkileyecektir. Vereceğiniz cevaplar bu çalışma dışında hiçbir yerde kullanılmayacak ve gizli tutulacaktır. Bu çalışmaya katılmayı reddetme ve hiçbir neden göstermeksizin, istediğiniz zaman araştırmadan ayrılma hakkına sahipsiniz. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Araştırmacılar:

Yard. Doç. Dr. Ayşegül ÖZCAN

Fatma SEZER

1. Doğum tarihinizi Gün/Ay/Yıl olarak belirtiniz?

2. Okur yazarlığınız var mı? 1. Evet 2. Hayır

3. En son bitirdiğiniz okul?

1) İlkokul 2) Ortaokul 3) Lise 4) Üniversite 5) Diğer
(belirtiniz).....

4. Evde veya ev dışında gelir getiren bir işte çalışıyor musunuz? 1) Evet 2) Hayır

5. (Çalışıyorsa) Ne iş yapıyorsunuz?

6. Eşinizin en son bitirdiği okul ?

1) İlkokul 2) Ortaokul 3) Lise 4) Üniversite 5) Diğer
(belirtiniz).....

7. Eşinizin ne iş yapıyor?

1) Çalışmıyor 2) Memur 3) İşçi 4) Esnaf 5) Emekli 6) Diğer

8. Evde siz, eşiniz ve çocuklarınızdan başka sizinle sürekli kimler yaşıyor? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

1. Yok
2. Kendi anne/babam
3. Eşimin anne/babası
4. Kendi kardeşim/kardeşlerim
5. Eşimin kardeşi/kardeşleri
6. Diğer (Açıklayınız) .....

9. Anne babanızla ilgili aşağıdaki seçeneklerden uygun olanını işaretleyiniz

- 1) Anne baba sağ birlikteler
- 2) Anne baba sağ, boşanmışlar ..... yıldır
- 3) Anne hayatta değil ..... yıldır
- 4) Baba hayatta değil..... Yıldır
- 5) Her ikisi de yaşamıyor..... yıldır
- 6) Diğer

10. Aylık geliriniz?

11. Çocuğunuz var mı? 1. Evet 2. Hayır

12. (Var ise) Kaç çocuğunuz var? _____ Kız _____ Erkek _____

13. İlk evliliğiniz mi? 1) Evet 2) Hayır

14. Şu anki evliliğinizde kaç yıldır birlikte siniz?

15. Eşiniz .....ve siz .....evlendiğinizde kaç yaşındaydınız?

16. Eşinizle nasıl evlendiniz?

- 1) Görücü usulü ile
- 2) Kendileri tanışıp anlaşarak
- 3) Zorla (ailenin ya da başkalarının zorlaması)
- 4) Diğer _____

17. Eşinizle beraberliğinizde resmi nikahınız var mı? 1. Evet 2. Hayır

18. Evlenme sebebiniz sizce nedir?

- 1) Arkadaşlık
- 2) Sevgi, Saygı
- 3) Geleceğe güven
- 4) Çocuk sahibi olmak
- 5) Maddi güç/güven
- 6) Yalnızlığı önlemesi
- 7) Düzenli hayat

19. Eşinizle iletişim kurmakta zorlanır mısınız? 1) Evet 2) Hayır

20. İletişim kurmakta neden zorlanırsınız?

21. Ev yaşantısı ile ilgili kararları kim alır?

Ailede alınan kararlara katılım	Kendisi alır	Eşii alır	Birlikte alırlar	Diğer
Çocuklar konusunda alınan kararlar				
1.Çocuk sahibi olma				
2.Çocukların okula başlaması, eğitime devamları, veli toplantılarına katılım				
3.Çocuklar hastalandığında hastaneye gitmesi, bakım				
Ekonomi				
1.Pazar ve market alışverişine gitme				
2.Evin gelir gideri konusunda bütçe hazırlama				
3.Çocuklara harçlık verilmesi				
4.Kıyafet ayakkabı vs. alışverişine gitme				

22. Aile içinde şiddete maruz kalıyor musunuz?

23. Ne tür şiddet görüyorsunuz?

EVLİLİK UYUMU ÖLÇEĞİ

1.Ölçeğin bu maddesinde, evliliğinizdeki mutluluk düzeyini tüm yönleri ile en iyi tanımladığını inandığınız noktayı daire içine alınız. Ortadaki ' mutlu ' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil etmekte ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliğinde çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise evliliğinden çok büyük bir doyum ve mutluluk duyan küçük bir azınlığı temsil ederek derecelenmiş bulunmaktadır.

* * * * *

Çok
Mutsuz

Mutlu

Çok
Mutlu

Aşağıdaki maddelerde verilen konulara ilişkin olarak, siz ve eşiniz arasındaki anlaşma ya da anlaşmazlık derecesini yaklaşık olarak belirtiniz. Lütfen her maddeyi değerlendiriniz.

	Her zaman Anlaşırız	Hemen her Zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşamadığımız olur	Sıklıkla anlaşamayız	Hemen her zaman anlaşamayız	Hiç anlaşamayız
Aile bütçesini idare etme						
Boş zaman etkinlikleri						
Duyguların ifadesi						
Arkadaşlar						
Cinsel ilişkiler						
Toplumsal kurallara uyma (doğru, iyi veya uygun davranış)						
Yaşam felsefesi						
Eşin akrabalarıyla anlaşma						

Lütfen evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız bir cevabın altını çiziniz.

10. Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle:

- 1) Erkeğin susması ile   2) Kadının susması ile   3) Karşılıklı anlaşmaya varılarak sonuçlanır

11. Ev dışı faaliyetlerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

- 1) Hepsini   2) Bazılarını   3) Çok Azını   4) Hiçbirini

12. Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?

- 1) Dışarıda bir şeyler yapmayı 2) Evde oturmayı

Eşiniz genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih eder?

- 1) Dışarıda bir şeyler yapmayı 2) Evde oturmayı

13. Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?

- 1) Sık sık 2) Arada sırada 3) Çok seyrek 4) Hiçbir zaman

14. Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz,

- 1) Aynı kişiyle evlenirdiniz 2) Farklı bir kişiyle evlenirdiniz 3) Hiç evlenmezsiniz

15. Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız?

- 1) Hemen hemen hiçbir zaman 2) Nadiren
3) Çoğu konularda 4) Her konuda

KADINA YÖNELİK ŞİDDETE İLİŞKİN TUTUM ÖLÇEĞİ

Aşağıda, ailede karı- koca ilişkilerine ilişkin bazı ifadeler verilmiştir. Bu ifadelerin doğru ya da yanlış yanıtı yoktur. Her bir ifadeyi okuduktan sonra buna katıldığınızı ya da katılmadığınızı ifadenin karşısında yer alan kutucuğa (x) işareti koyarak belirtiniz. Lütfen her ifadeyi yanıtlayınız.

	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Koca karısını kıskandığı için döver.					
2. Geçim sıkıntısının olduğu ailelerde kocanın karısına karşı şiddete başvurması doğaldır.					
3. Kadın biraz uysal ve alttan alıcı olursa, şiddetle karşılaşmaz.					
4. Anlaşarak yapılan evliliklerde kadın şiddetle karşılaşmaz.					
5. Bence eğitim görmüş erkekler, karılarına karşı şiddete başvurmaz.					
6. Kocasına itaat etmeyen kadının şiddete maruz kalması doğaldır.					
7. Hiçbir şey kocanın karısına dayak atması için bir neden olmamalıdır.					
8. Karısı soru sorduğunda kocanın cevap vermemesi kadını aşağılayıcı bir davranıştır.					
9. Ev işi sorumluluğunun, kadının çalıştığı ailelerde de kadından beklenmesi doğaldır.					
10. Karısına "beni terk edersen, intihar ederim" diyen koca, karısını istismar ediyordur.					
11. Kızınca evdeki eşyaya (tabak, cam, çerçeve..) zarar vermek de, kadına yönelik bir tür şiddettir.					
12. Kocanın, doğum kontrolüne izin vermemesi de bir tür cinsel tacizdir.					
13. Çekici olmadığını söyleyerek karısını eleştiren kocanın, karısını cinsel					

olarak taciz ettiğine inanıyorum					
14. ‘Doğum kontrolünün sorumluluğunu kadın almalıdır’ diyerek, karısından tüplerini bağlatmasını istemek kocanın hakkıdır.					
15. Kocanın evlilikte alınan malların kendi üzerinde olmasında ısrar etmesi doğaldır.					
16. Bence kocanın geliri yeterli ise karısının çalışmasına izin vermemesi normaldir					
17. Erkeğin kadının kazandığı paranın tümü üzerinde hak iddia etmesi doğaldır.					
18. ‘Yarımdan sonra işe gitmeyeceksin’ diyen kocanın elbette bir bildiği vardır.					
19. Evin giderleri konusunda kadının fikri de önemlidir ama, son sözü koca söylemelidir.					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Fatma SEZER

Doğum Yeri ve Tarihi: Elazığ- 11.04.1993

Medeni Hali: Bekar

Yabancı Dili: Orta Düzey

E- Posta Adresi : ftmszr1993@hotmail.com

Tel: 05541205723

Eğitim ve Akademik Durumu

Lise: Şehit ALİ İhsan Kalmaz Anadolu Lisesi/ISPARTA 2007

Lisans: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu -Hemşirelik.2015

İş tecrübesi

Özel Altınyıldız Koleji.....2018

Katıldığı Kurs, Seminer, Kongre, Çalıştaylar

I. Uluslararası Halk Sağlığı Hemşireliği Kongresi

II. Ulusal Hemşirelik Tarihi Kongresi

II. International Water And Healt Congress

International Black Sea Nursing Education Congress

‘‘Uyuşturucu ile Mücadelede Medyanın Rolü’’ Sempozyumu

‘‘Hemşirelikte Mesleki Örgütlenme’’ Semineri